

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TRABZON İÇMESUYU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	77

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	6
Tablo 7: İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	7
Tablo 8: Gayrimenkul Hesaplarına Dair Yıl Sonu Bakiye Tablosu	13
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Varlıklar Tablosu	16
Tablo 10: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar Tablosu	16
Tablo 11: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Verileri Mukayesesi Tablosu	20
Tablo 12: 2024 Yılı Su Maliyet Tablosu	43
Tablo 13: Yıllar İtibarıyla Su Kayıp ve Kaçak Oranları Tablosu	46

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KM	Kilometre
NO	Numara
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TİSKİ	Trabzon İçmesuyu ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Gayrimenkullere İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması
2. Geçici Kabulü Yapılmamış Olan Yatırımların İlgili Varlık Hesabına Aktarılması
3. Bazı Maddi Duran Varlıklara Dair Amortisman Ayırma İşleminin Hatalı Yapılmış Olması
4. Dayanıklı Menkul Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
5. Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Bulunması
6. Sarf Edilmiş Maddelerin/Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılmaması
7. Bazı Mal ve Malzeme Tedariklerinin Doğrudan Giderleştirilmesi
8. İdarenin Banka Hesaplarına Nakden Yatırılan/Aktarılan Tutarların Hatalı Muhasebeleştirilmesi
9. Taksitlendirilerek Tecil Edilen Alacakların Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Olarak Yer Alması
10. İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Dair Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması
11. Bilgisayar Yazılımlarına Dair Güncelleme Bedellerinin Haklar Hesabında İzlenmemesi
12. Vadesi Geçmiş Vergi ve Sigorta Prim Borçlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi
13. Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergilerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
14. İşçiler İçin Ayrılmış Olan Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi
15. Kredi Borçlarının Tamamının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. Su Hizmetlerine Dair Gelirlerin Tahakkuk Kayıtlarının Zamanında Yapılmaması ve Bu Gelirler İçin Tahakkuk Kaydı Olmaksızın Tahsilat Kaydı Yapılması

2. Kredi Kartlarıyla Yapılan Bazı Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçerisinde İdarenin Kamu Sermayeli Bankalardaki Hesaplarına Aktarılmaması
3. Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının Hatalı Kullanılması
4. Elden Çıkarılmış Olan Hurda Vasfındaki Menkullerin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmeye Devam Edilmesi
5. Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi
6. Su Abonelerinden Tahsil Edilmeyen Yüksek Tutarlarda Alacak Bulunması
7. Su ve Atık Su Tarife Tespitine İlişkin Maliyet Hesabının Yapılmaması ve Tarifelerin Maliyet Esasına Göre Belirlenmemesi
8. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp ve Kaçak Oranının Yüksek Olması
9. Borçlu Abonelere İlişkin İşlem Yapılmaması
10. Güvence Bedeli İadelerinin Hatalı Hesaplanması ve Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi
11. İdarece, Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Çekilen Su Miktarının Bilinmemesi
12. Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması
13. Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması
14. İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken Mal Alımlarının Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin ile Satın Alınması
15. Sayaç Okuma ve Açma-Kapama Hizmet Alım İhalesinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması
16. İhale İlanı ve İdari Şartnamede Müştereken Yer Alan Hususlarda İhale İlan Tarihinden Sonra Zeyilname ile Tashih Yapılmış Olmasına Rağmen Düzeltme İlanı Yapılmadan İhaleye Devam Edilmesi

17. Garanti Öngörülen Mal Alım İhalesinde Alınan Kesin Teminat Mektubu Süresinin Hesaplanan Garanti Süresini Karşılamaması
18. Mevzuatta Yer Alan Şart Sağlanmadan Yıllara Sari Hizmet Alımları Yapılmış Olması
19. Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi
20. Geçici ve Kesin Kabul İşlemleri Arasındaki Sürenin Teminat Süresini Aşacak Şekilde Uzun Olması
21. İdareye Ait Tesislerin Su ve Atık Su Aboneliklerinin Bulunmaması
22. Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması
23. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
24. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
25. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
26. İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Tehlike Oluşturan Hususlarla İlgili Gerekli Önlemlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Trabzon İçmesuyu ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TİSKİ), 31.03.2014 tarih ve 28958 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Bakanlar Kurulunun 13.03.2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile kurulmuştur. TİSKİ Genel Müdürlüğü, Trabzon Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Trabzon Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler TİSKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 3’üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre TİSKİ de Trabzon Büyükşehir Belediyesine bağlı idare olarak Bakanlar Kurulunun 13.03.2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un Ek 5’inci maddesinde yer alan; “*Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.*” hükmü gereğince TİSKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun’da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun’un 2’nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Trabzon Büyükşehir Belediye Meclisi, TİSKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

TİSKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

TİSKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

TİSKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	491	305
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	258	72
Geçici İşçi	-	-
Toplam	749	377
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	494

TİSKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu bir şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre TİSKİ bağlı idare olarak Trabzon Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

TİSKİ'nin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu

E-Kod1	Gider Türü	Geçen Yıllan Devir (TL)	Bütçeyle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen (+) / Düşülen (-) Ödenek (TL)	Net Bütçe Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	Ödenek İptali (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	314.535.851,87	14.860.000,00	329.395.851,87	307.889.771,04	25.356.080,83	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	37.450.489,43	1.581.000,00	39.031.489,43	35.028.525,17	4.633.964,26	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	877.922.511,59	55.702.600,00	933.625.111,59	856.330.292,03	106.197.419,56	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	115.000.000,00	29.000.000,00	144.000.000,00	140.737.202,16	3.262.797,84	0,00
05	Cari Transferler	0,00	6.869.728,17	900.000,00	7.769.728,17	7.569.426,74	200.301,43	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	789.966.293,98	13.765.064,00	803.731.357,98	393.869.182,76	415.977.239,22	0,00
08	Borç Verme	0,00	50.000.000,00	-29.000.000,00	21.000.000,00	0,00	21.000.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	135.255.124,96	-86.808.664,00	48.446.460,96	0,00	34.647.796,96	0,00
Toplam		0,00	2.327.000.000,00	0,00	2.327.000.000,00	1.741.424.399,90	611.275.600,10	0,00

TİSKİ'nin 2023 mali yılı bütçesi ile 2.327.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 1.741.424.399,90 TL bütçe gideri yapılmış, 611.275.600,10 TL ödenek iptal edilmiştir.

2025 yılına ödenek devredilmemiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Kod	Açıklama	Bütçe Geliri Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi
01	Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	-
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.240.858.459,56	745.523.636,54	126.821,29	745.396.815,25	60,07
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	26.531.540,44	60.687.277,41	0,00	60.687.277,41	228,74
05	Diğer Gelirler	488.710.000,00	620.158.781,31	0,00	620.158.781,31	126,90
06	Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	-
08	Alacaklardan Tahsilat	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
09	Red ve İadeler (-)	100.000,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam		1.757.200.000,00	1.426.369.695,26	126.821,29	1.426.242.873,97	81,17

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %81,17 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %60,07, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler %228,74 ve diğer gelirler %126,90 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Kod	Açıklama	Bütçe Ödeneği Tahmini (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01	Personel Giderleri	314.535.851,87	307.889.771,04	97,89
02	Sosyal Güvenlik Kurumları	37.450.489,43	35.028.525,17	93,53
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	877.922.511,59	856.330.292,03	97,54
04	Faiz Giderleri	115.000.000,00	140.737.202,16	122,38
05	Cari Transferler	6.869.728,17	7.569.426,74	110,19
06	Sermaye Giderleri	789.966.293,98	393.869.182,76	49,86
08	Borç Verme	50.000.000,00	0,00	-
09	Yedek Ödenek	135.255.124,96	0,00	-
Toplam		2.327.000.000,00	1.741.424.399,90	74,84

TİSKİ'nin 2024 mali yılı bütçesi ile 2.327.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %74,84 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %97,89, Sosyal Güvenlik Kurumları %93,53, Mal ve Hizmet Alım Giderleri %97,54 ile beklenen düzeyde gerçekleşirken, faiz giderleri %122,38 ve cari transferler %110,19 ile beklenenin üstünde gerçekleşmiştir. Sermaye Giderleri ise %49,86 beklenenin altında gerçekleşmiştir.

TİSKİ'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki

tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	300.880.628,38	463.802.886,58	745.523.636,54	54,14	60,74
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	122.899.680,02	99.444.978,30	60.687.277,41	-19,08	-38,97
Diğer Gelirler	147.926.005,90	283.220.163,10	620.158.781,31	91,46	118,96
Sermaye Giderleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	571.706.314,30	846.468.027,98	1.426.369.695,26	48,05	68,50
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	70.097,82	25.104,44	126.821,29	-64,18	405,17
Net Toplam	571.636.216,48	846.442.923,54	1.426.242.873,97	48,07	68,49

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre toplamda 579.799.950,43 TL (%68,49) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 281.720.749,96 TL (%60,74) diğer gelirlerde 336.938.618,21 TL (%118,96) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerde ise 38.757.700,89 TL (%38,97) azalış meydana gelmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
1 Personel Giderleri	59.278.178,88	164.977.606,22	307.889.771,04	178,31	86,62
2 SGK Devlet Primi Giderleri	9.408.562,16	19.541.979,65	35.028.525,17	107,70	79,24
3 Mal ve Hizmet Alımı	285.559.975,66	498.290.969,59	856.330.292,03	74,49	71,85
4 Faiz Giderleri	38.707.094,08	69.528.955,40	140.737.202,16	79,62	102,41
5 Cari Transferler	1.983.291,26	3.411.968,07	7.569.426,74	72,03	121,84
6 Sermaye Giderleri	358.166.966,51	367.794.175,12	393.869.182,76	2,68	7,08
8 Borç Verme	0,00	25.000.000,00	0,00	-	-100,00
Toplam	753.104.068,55	1.148.545.654,05	1.741.424.399,90	52,50	51,61

TİSKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 592.878.745,85 TL (%51,61) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 142.912.164,82 TL (%86,62), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin

15.486.545,52 TL (%79,24), mal ve hizmet alım giderlerinin 358.039.322,44 TL (%71,85), faiz giderlerinin 71.208.246,76 TL (%102,41) ve cari transferlerin 4.157.458,67 TL (%121,84) arttığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın TİSKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 1.333.449.040,25 TL, Faaliyet Geliri 1.267.796.232,84 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise enflasyon düzeltmesi ile birlikte 2.052.766.111,16 TL olarak gerçekleşmiştir.

TİSKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Trabzon Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ	8.000.000,00	8.000.000,00	100

İdarenin dolaylı olarak sermaye ortağı olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

TİSKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri

uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, herhangi bir eğitim veyahut bilgilendirme yapılmamış olması nedeniyle yeterli değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve muhteva açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı, muhteva olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunlar farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak alt birim şeklinde kurulmamış olup Genel Müdürlük makamının 26.05.2023 tarih ve 477225 sayılı oluru ile yedi kişiden teşkil edilen komisyon tarafından icra edilmektedir.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu muhteva bakımından mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup mevzubahis raporun; Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in EK-1 “Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli” kısmında yer alan başlıklardan bazılarının raporda yer almaması ile yine mezkûr Yönetmelik’in “Birim ve idare faaliyet raporlarının kapsamı” başlıklı 26’ncı maddesinde faaliyet raporunda olması gerektiği belirtilen; gelir bütçesi hedef ve gerçekleştirmelerinde meydana gelen sapmaların sebeplerinin, bazı temel mali tabloların (faaliyet neticeleri tablosu ve nakit akış tablosu) ve mali teftiş neticelerinin raporda olmaması yönleriyle eksiklikleri bulunmaktadır.

İdarenin, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve muhteva olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Trabzon İçmesuyu ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gayrimenkullere İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması

İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veyahut tasarrufunda bulunan gayrimenkullerin; cins tashihlerinin yapılmaması ve kayıt formları ile icmal cetvellerinin doğru olarak hazırlanmaması sebebiyle, mali tablolarda yer alan 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin, maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin izah edildiği 187’nci maddesinde maddi duran varlıklar hakkında; Taşınır Mal Yönetmeliği ve Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in ilgili hükümleri ile maddede belirtilen diğer hükümlere göre işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in 10’uncu maddesi hükmü uyarınca; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, idarelerinde veya kullanımlarında bulunan gayrimenkullerin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması halinde, fiili kullanım vaziyetleri esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması icap etmektedir.

Anılan maddenin devamında, tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen gayrimenkullere ait cins tashihlerinin, bu gayrimenkulleri kullanan idarenin vaziyeti tespit eden yazısı üzerine, gayrimenkul maliki idareye ait olduğu belirtilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesi gereğince; kamu idareleri, kendilerine ait olan gayrimenkulleri ilgisine göre, Yönetmelik'e ekli formlarda yer alan bilgileri ihtiva edecek şekilde kaydedeceklerdir.

Kamu idarelerinin gayrimenkul kayıt ve kontrol işlemleriyle vazifeli birimlerine hazırlanan bu formlar, gayrimenkul icmal cetvelleri hazırlanmak üzere, mali hizmetler birimine gönderilir. Mali hizmetler birimince bu formlar birleştirilerek, Yönetmelik'in ekinde bulunan misale uygun şekilde, gayrimenkul icmal cetvelleri teşkil edilir. İcmal cetvelleri ve muhasebe kayıtları karşılaştırılarak, gerekli düzeltmeler yapılır.

Yapılan incelemede; cins tashihi işlemlerinin tamamlanmamasından mütevellit bazı gayrimenkullerin kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu, gayrimenkullere dair kayıt formları ile bu formlara istinaden hazırlanması icap eden gayrimenkul icmal cetvellerinin doğru şekilde hazırlanmadığı ve bu sebeple; muhasebe kaydı düzeltmelerinin gerçeğe uygun şekilde yapılamadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda gayrimenkullerin takip edildiği hesapların yıl sonu bakiyeleri yer almaktadır.

Tablo 8: Gayrimenkul Hesaplarına Dair Yıl Sonu Bakiye Tablosu

Muhasebe Kayıtlarında İlgili Hesapların Bakiyeleri ve Yekûn Tutarları (TL)	
250 Arazi ve Arsalar Hesabı	7.153.803.955,51
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	2.597.165.631,40
252 Binalar Hesabı	17.757.727,41
Yekûn	9.768.727.314,32

Mevzubahis işlemlerin yapılmaması sebebiyle; bilançoda maddi duran varlıklar içerisinde yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı kayıt ve tutar olarak gerçeği yansıtmamaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta; gayrimenkullerin cins tashihi ile alakalı işlemlerin devam ettiği, gayrimenkul kayıtlarının Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'e ekli formlarda yer alan bilgileri ihtiva edecek şekilde taşınmaz modülüne girildiği

ve bulgu doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir. İdare tarafından taşınmaz modülüne yapılan gayrimenkul kayıtları, gayrimenkullere dair cins tashihi işlemlerinin tamamlanması suretiyle güncellenmeli, güncellenen bu kayıtlara istinaden gayrimenkul icmal cetvelleri hazırlanmalı ve bu cetvellere binaen de; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabında gerekli tashihler yapılarak mali tablolara doğru veri aktarılmalıdır.

Mevzuatta yer alan işlemler yapılarak gayrimenkullere dair icmal cetvellerinin gerçek vaziyeti yansıtabilecek şekilde hazırlanması ve bu cetvellere istinaden de gayrimenkullere ait muhasebe kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Geçici Kabulü Yapılmamış Olan Yatırımların İlgili Varlık Hesabına Aktarılması

İnşaatı devam eden ve henüz geçici kabulü yapılmamış olan bazı işlere ait harcamaların, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 204'üncü maddesinde; bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve umumi giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin tanzim edildiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişinin izah edildiği 205'inci maddesinde; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere dair tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının işleyişinin izah edildiği 191'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yeraltı ve yer üstü düzenlerine ilişkin tutarların, yatırımın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; bazı su isale hattı inşaatlarına ait harcama tutarlarının, bu inşaatlara dair geçici kabul yapılmamasına rağmen 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından 251

Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarıldığı tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 251 no. lu hesap 121.374.454,75 TL fazla, 258 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta; geçmişte ihale edilen ve geçici kabulü yapılmamış olan su isale hattı inşaat işlerine dair harcamaların, 258 no.lu hesaptan 251 no.lu hesaba aktarılarak muhasebe kayıtlarında hatalı şekilde takip edilmeye devam edileceği, yalnızca yeni yapılacak ihalelerde bulgu doğrultusunda kayıt yapılacağı ifade edilmiştir. Sadece yeni yapılacak ihaleler için gerçekleştirilecek harcamaların 258 no.lu hesapta takip edileceğinin belirtilmesi, mevcut hatayı düzeltmeyecek olup geçici kabulü yapılmamış olan su isale hattı inşaatlarına ait harcama tutarlarının 251 no.lu hesapta takip edilmesi sebebiyle hasıl olan bilanço hatası tashih edilmeli ve bu tutarlar da 258 no.lu hesapta takip edilmelidir.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yapım işlerine dair harcama tutarlarının, geçici kabulün yapılması akabinde alakalı duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Bazı Maddi Duran Varlıklara Dair Amortisman Ayırma İşleminin Hatalı Yapılmış Olması

Maddi duran varlık grubunda kayıtlı bulunan bazı varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklar için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubuna ilişkin olan "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin (ç) bendinde; amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, usul ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği tanzim edilmiştir.

Maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılan "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" da aynı Yönetmelik'in 202'nci ve 203'üncü maddelerinde izah edilmiştir. Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, usul ve oranlarının neler olacağı ise 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde açıklanmıştır.

İdarenin mali tabloları ve amortisman ayırma işlemleri incelendiğinde; maddi duran varlık grubunda kayıtlı bulunan 2 varlık için amortisman ayrılmadığı, 1 varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiş olup bu vaziyet Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin mevzu bahis hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrılan varlıklar ve amortisman ayrılmayan varlıklar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Varlıklar Tablosu

Hesap Kodu Tüm Seviyeler	Hesap Adı	Varlıkların Yekûn Değeri (TL)	Amortismanların Yekûn Değeri (TL)	Fark (TL)
252.xx.xx.01.01	Hizmet Binaları	81.960,00	539.393,01	-457.433,01
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	258.061,00	289.865,08	-31.804,08
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	17.170,00	18.890,00	-1.720,00
255.02.06..	Aydınlatma Cihazları	18.000,00	28.800,00	-10.800,00
255.03.02..	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	8.100,00	8.850,00	-750,00
255.08.01..	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	84.488,26	84.718,01	-229,75
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	964.322,00	992.322,00	-28.000,00
255.10.02..	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	270.777,00	345.657,00	-74.880,00
Yekûn (TL)		1.702.878,26	2.308.495,10	-605.616,84

Tablo 10: Amortisman Ayrılmayan Varlıklar Tablosu

Hesap Kodu Tüm Seviyeler	Hesap Adı	Varlıkların Yekûn Değeri (TL)	Amortismanların Yekûn Değeri (TL)	Fark (TL)
251.xx.01.00.	Boru Hatları	51.000,00	0,00	51.000,00
253.02.10..	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	2.737,00	0,00	2.737,00
255.01.01..	Döşeme Demirbaşları	9.262,50	0,00	9.262,50
Yekûn (TL)		62.999,50	0,00	62.999,50

Tablolarda yer alan maddi duran varlıklara; kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrılması veya amortisman ayrılmaması sebebiyle; mali tablolarda 257 ve 630 no.lu hesaplar hatalı olarak görünmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Amortisman ayırma işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 4: Dayanıklı Menkul Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdarenin mülkiyetinde bulunan dayanıklı menkullere dair o varlığın değerini artıran, kullanım süresini uzatan ve hizmet kalitesini artıran mahiyetteki harcamaların, ilgili menkulün kayıtlı değerine ilave edilmeden 630 Giderler Hesabı vasıtasıyla doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya imal edilen mal veya hizmetlerin imalat maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında da dikkate alınacağı, bunların haricinde yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının ise gider olarak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 4'üncü maddesinde; duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, imal edilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde ise; hesaplarda kayıtlı dayanıklı menkullerin her biri için 14.000,00 TL'yi aşan harcamaların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve ilgili varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. (mevzubahis limit 07.11.2023 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 52.000,00 TL olarak güncellenmiştir)

Yapılan incelemede, Belediyenin sahibi olduğu iş makineleri ve vasıtaların; değerini artıran, faydalanma süresinin uzatan yahut hizmet kalitesini yükselten ve her biri 52.000,00 TL'lik sınırı aşan yekûn 12.839.285,25 TL'lik değer artırıcı harcamanın, 253 no.lu yahut 254 no.lu hesapta izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple; mali tablolarda 253 no.lu hesap 7.278.550,00 TL ve 254 no.lu hesap 5.560.735,25 TL tutarlarında noksan, 630 no.lu hesap ise 12.839.285,25 TL tutarında fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta; dayanıklı menkul varlıklar için yapılan harcamaların muhteviyatının bakım-onarım olduğu, bu harcamaların Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesine göre değer artırıcı harcama sayılamayacağından mütevellit doğrudan giderleştirildiği ve dayanıklı menkul varlıklar için değer artırıcı olarak yapılacak harcamalarda bulgu doğrultusunda işlem gerçekleştirileceği ifade edilmiştir. Dayanıklı menkul varlık kapsamında olan iş makineleri ve vasıtalar için cari yılda herhangi bir değer artırıcı harcama yapılmadığı belirtilmiş olsa da; yerinde teftiş neticesinde, İdareye ait iş makineleri ve vasıtalar için; üst yapı eklenmesi/yenilenmesi, yeni parçalar ilave edilmesi yahut mevcut parçalarının daha verimli olan yenileriyle değiştirilmesi gibi bakım-onarım harcaması olarak değerlendirilemeyecek, bu varlıkların değerini artıran, faydalanma süresini uzatan veyahut hizmet kalitesini yükselten ve her biri 52.000,00 TL'lik sınırı aşan harcamalar yapıldığı görülmüştür. Mevzubahis dayanıklı menkul varlıklar için yapılan ve değer artırıcı mahiyette olan bu harcamalar ilgili varlık hesaplarında takip edilmeli, 630 Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirilmemelidir.

Dayanıklı menkul varlıkların değerinin arttırılması, kullanım süresinin uzatılması veyahut hizmet kalitesinin yükseltilmesi saikiyle yapılan ve değer artırıcı gider haddi olan 52.000,00 TL'yi aşan harcamaların, alakalı maddi duran varlık hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Bulunması

Cari yıla ait İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinde yer alan tutarlar ile 2024 yılı bilançosunda yer alan tutarların örtüşmediği görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun taşınır işlemlerine ilişkin hükümlerine istinaden çıkarılan Taşınır Mal

Yönetmeliği uyarınca menkul kayıtlarını tutmak ve mali yıl sonunda Taşınır Yönetim Hesabını tanzim etmekle mükellef kılınmışlardır.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği’nin;

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; demirbaşlar, makine ve cihazlar ile taşıtlar menkul olarak tarif edilmiştir.

“Belge ve cetveller” başlıklı 10’uncu maddesinde; taşınır yönetim hesabını teşkil eden cetvellere teferruatlı olarak yer verilmiştir.

“Taşınırların kaydı” başlıklı 12’nci maddesinde; kamu idarelerine ait menkullerin nasıl kayıt altına alınacağı ve nasıl takip edileceği ifade edilmiştir.

“Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinde; menkullerin, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş kaydedileceği; sarfiyata verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli sebeplerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı menkulün ölümü gibi yok olma hallerinde ise ne şekilde çıkış kaydedileceği teferruatlı şekilde izah edilmiştir.

“Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi” başlıklı 30’uncu maddesinde; maddi duran varlık hesaplarında izlenen menkullere dair işlemlerin muhasebe birimine gönderilmesinin zaruri olduğu, muhasebe yetkililerinin ise kendilerine gönderilen menkul işlemlerine uygun olarak muhasebe kayıtlarını tutması icap ettiği belirtilmiştir.

“Taşınır mal yönetim hesabı” başlıklı 34’üncü maddesinde ise; menkul kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol edileceği, taşınır mal yönetim hesabının teftişe esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı, ayrıca taşınır kontrol yetkilisince taşınırların kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğunun kontrol edilerek imzalanacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden, İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin tanzim edilmesinin zaruri olduğu ve bu cetvelde yer alan tutarlar ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların birbiriyle aynı olması lazım geldiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların birbirinden farklı olduğu tespit edilmiş olup bu farklılıklar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 11: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Verileri Mukayesesi Tablosu

Hesap Kodu	Hesap Adı	Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli Verileri			Muhasebe Verileri		
		Yekûn Tutar (TL)	Yıl İçinde Çıkan Tutar (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tutar (TL)	Yekûn Tutar (TL)	Yıl İçinde Çıkan Tutar (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tutar (TL)
253	Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	28.157.284,01	3.267.046,07	24.890.237,94	60.494.455,64	3.267.046,07	57.227.409,57
254	Taşıtlar Hesabı	31.487.321,50	130.000,00	31.357.321,50	182.129.431,94	130.000,00	181.999.431,94
255	Demirbaşlar Hesabı	26.292.780,69	6.198.079,07	20.094.701,62	32.465.070,38	6.228.683,09	26.236.387,29
Yekûn (TL)		85.937.386,20	9.595.125,14	76.342.261,06	275.088.957,96	9.625.729,16	265.463.228,80

Mevzubahis uyumsuzluk sebebiyle; bilançoda 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı hatalı olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile muhasebe kayıtları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi ve mali tablolara gerçek vaziyeti yansıtacak şekilde doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 6: Sarf Edilmiş Maddelerin/Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılmaması

Kullanılmış veya sarfa verilmiş olunan bazı maddeler ile malzemelerin, 630 Giderler Hesabı vasıtasıyla kayıtlardan çıkarılmadığı, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının mahiyetinin izah edildiği 115'inci maddesinde; bu hesabın, idarelerce satılmak, imalatla yahut diğer faaliyetlerde kullanılmak veya sarf edilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde sarf edilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının işleyişine dair 116'ncı maddesinde ise; sarf edilmek maksadıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen yahut kullanılan ilk madde ve malzemelerin bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesine istinaden tanzim edilen Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde; muhasebe kayıtlarında 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenen sarf malzemelerinden; kullanılan yahut sarfa verilmiş olanların muhasebe kayıtlarından çıkışlarının aylık dönemler itibarıyla yapılması icap ettiği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve ilk madde-malzemeyle dair belgeler incelendiğinde; sarf edilmesine yahut kullanıma verilmesine rağmen muhasebe kayıtlarından çıkarılmayan, bir yılı aşkın süredir 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında takip edilmeye devam edilen ve icap eden çalışmaların/kayıtların yapılmamasından mütevellit miktarı tam olarak belirlenemeyen malların-malzemelerin bulunduğu tespit edilmiş olup bu sebeple, mali tablolarda 150 no.lu hesap kullanılmasına/sarf edilmesine rağmen çıkışı yapılmayan madde/malzeme tutarı kadar fazla, 630 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis hususta gereken hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında takip edilen mallardan/malzemelerden, sarf edilmiş veya kullanıma verilmiş olanların 630 Giderler Hesabı vasıtası ile kayıtlardan çıkarılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 7: Bazı Mal ve Malzeme Tedariklerinin Doğrudan Giderleştirilmesi

Cari yılda gerçekleştirilen ilk madde-malzeme mahiyetindeki tedariklerin bazılarının, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmediği ve alındığı anda 630 Giderler Hesabı vasıtası ile giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının mahiyetinin izah edildiği 115'inci maddesinde; idarelerce satılmak, imalatla veya diğer faaliyetlerde kullanılmak yahut sarf edilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde sarf edilecek veyahut paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının işleyişinin izah edildiği 116'ncı maddesinde; satın alınan ilk madde ve malzemelerin maliyet bedelleri üzerinden bu hesaba borç kaydedileceği, sarf edilmek maksadıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen yahut kullanılan ilk madde ve malzemelerin ise bu hesaba alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; tahsilat makbuzu, tutanak makbuzu ve vazife emri kâğıdı gibi kâğıt mamullerin; 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirildiği tespit edilmiş olup mevzu bahis mal-malzeme yıl içerisinde sarf edildiğinden her ne kadar mali tablolarda hataya sebebiyet verilmese de, bu mal-malzemenin alındığında 150 no.lu hesaba kaydedilmemesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

İlk madde ve malzeme mahiyetindeki alımların, tedarikle beraber 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi, sadece kullanıma verildiği/sarf edildiği hallerde 630 Giderler Hesabı kullanılarak kayıtlardan çıkarılması gerekmektedir.

BULGU 8: İdarenin Banka Hesaplarına Nakden Yatırılan/Aktarılan Tutarların Hatalı Muhasebeleştirilmesi

İdarenin çeşitli banka hesapları vasıtasıyla faaliyet alacağına dair nakden yapmış olduğu tahsilatın bir kısmının, 102 Banka Hesabı yerine 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı üzerinden muhasebe kayıtlarına alındığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabının mahiyetinin izah edildiği 55'inci maddesinde; bu hesabın, idare adına bankaya yatırılan paraların kaydı için kullanılacağı, bahsedilen Yönetmelik'in aynı hesaba dair işlemlerin izah edildiği 56'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde; bankalarca muhasebe birimleri adına yapılan diğer tahsilat için, teslimat müzekkeresi tertip edilmeyeceği ve bu tür tutarların bankadan alınacak hesap özet cetveline göre kayıtlara alınacağı, mezkûr Yönetmelik'in mevzubahis hesabın işleyişine dair 57'nci maddesinde de; idarenin banka hesabına yatırılan veya gelen paraların bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 73'üncü maddesinde ise; bu hesabın, banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilat ve bunlara dair yapılan mahsup ile iade işlemlerinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; İdarenin banka hesapları vasıtasıyla sanal yahut fiziki ortamda nakden yaptığı tahsilatın 102 Banka Hesabına kaydedileceği, kredi kartı vasıtasıyla yaptığı tahsilatın ise 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında izleneceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; cari yıl boyunca İdarenin banka hesaplarına nakden yatırılan/aktarılan meblağın bir kısmının; 102 Banka Hesabı yerine kredi kartı ile yapılmış tahsilat gibi 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında takip edildiği ve 109 no.lu hesapta takip edilen bu tutarların sonradan 102 no.lu hesaba aktarıldığı tespit edilmiştir. Nakden tahsil edilmiş olan faaliyet alacaklarının hatalı muhasebeleştirilmesi sebebiyle; bilançoda 102 no.lu hesap 1.467.172,88 TL noksan, 109 no.lu hesap ise aynı tutarda fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta; fiziki olarak nakden, eft veyahut havale şeklinde yapılan tahsilatın 102 Banka Hesabında takip edildiği, online ödeme yahut otomatik ödeme talimatı şeklinde yapılan tahsilatın ise gün bitimi olan 23.59'a kadar devam ettiği için 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında takip edildiği ve bulgu doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir. Online ödeme yahut ödeme talimatı şeklinde İdarenin banka hesaplarına yatırılan/aktarılan tutarlar; işlem saatinden müstakil, gerçekleştiği anda İdarenin banka hesaplarına geldiğinden ve İdarenin kullanımına açık olduğundan, mevzubahis tutarlar 102 Banka Hesabında izlenmelidir.

İdarenin banka hesaplarına kredi kartı kullanılmaksızın nakden yatırılan/aktarılan tutarların, 102 Banka Hesabında takip edilmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 9: Taksitlendirilerek Tecil Edilen Alacakların Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Olarak Yer Alması

Taksitlendirilerek tecil edilen alacakların; bu alacaklara dair tahsilat işleminin muhasebeleştirilmesinde, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yerine 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının kullanılması sebebiyle muhasebe kayıtlarında olduğundan fazla tutarla yer aldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 92'nci maddesinde; bu hesabın, mevzuatı mucibince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yıl sonunu geçmeyen bir süre ile tecil veya tehir edilen tutarlar ile duran varlıklar ana hesap grubundaki gelirlerden tecilli ve tehirli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda tecil ve tehir süresi bir yılın altına inen tutarlar ile bunlardan tahsil edilen veya takibe alınan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişinin izah edildiği 94'üncü maddesinde; bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın bir taraftan bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 166'ncı maddesinde ise; bu hesabın, mevzuatı mucibince gelirlerden alacaklar hesabı yahut gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında, tecil edilmiş alacakların; vadelerine göre 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yahut 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında izleneceği, vadesi 1 yılın altına inen tecilli alacakların 222 no.lu hesaptan 122 no.lu hesaba aktarılacağı ve bu alacaklardan yapılan tahsilatın ise 122 no.lu hesaba alacak kaydı yapılması suretiyle muhasebeleştirilerek kayıtlardan çıkarılacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; taksitlendirilerek tecil edilmiş olan alacaklara dair ilk kayıtların vadelerine binaen 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yahut 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına yapılmış olduğu, ancak bu alacaklardan yapılan tahsilatın ise 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yerine 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alacak kaydedilerek muhasebeleştirildiği ve alacak bakiye raporunda yıl nihayeti itibarıyla 393.401,88 TL gözüken taksitlendirilerek tecil edilmiş alacak tutarının, muhasebe kayıtlarında 122 no.lu hesap ile 222 no.lu hesap vasıtası ile yekûn 2.018.681,59 TL olarak izlendiği tespit edilmiştir. Hatalı muhasebe takibi sebebiyle; bilançoda 122 no.lu ve 222 no.lu hesaplar yekûn olarak 1.625.279,71 TL fazla, 121 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Tecilli alacaklardan yapılan tahsilatın muhasebe kayıtlarına alınmasında, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yahut 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının kullanılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 10: İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Dair Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

Ticari faaliyet kapsamında yer almayan avukatlık vekalet ücreti ödemelerine dair katma değer vergisinin (KDV), 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedildiği ve bu suretle indirim mevzu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun (1/3-g) maddesinde; belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının ticari, sınai, zirai ve mesleki mahiyetteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına dair 153'üncü maddesinde; mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere imal ettikleri mal veya hizmetin, imalat girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmete ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim mevzu yapacakları, bunun haricinde idarenin satışa mevzu olmayan kamu hizmeti imalatında nihai tüketici olarak kullanmak veya sarf etmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin ise indirim

mevzu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edileceği ifade edilmiştir.

191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanıldığı harcamalar incelendiğinde; iktisadi faaliyet kapsamında yer almayan avukatlık vekalet ücreti ödemelerine ait KDV'nin indirim mevzu yapılarak 191 no.lu hesaba kaydedildiği tespit edilmiştir. Mevzubahis hesap ay nihayeti itibarıyla 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı ile mahsup edilip fazla kısmı 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabına aktarıldığından, 190 no.lu hesap bilançoda, avukatlık vekalet ücreti ödemeleri KDV tutarı 486.509,45 TL tutarında fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, avukatlık vekalet ücreti ödemelerine ait KDV'nin indirim mevzu yapılmayacağı ifade edilmiştir.

Ticari faaliyet kapsamında olmayan harcamalara ait KDV'nin indirilmemesi, vaziyete göre giderleştirilmesi yahut varlığın maliyet bedeline eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Bilgisayar Yazılımlarına Dair Güncelleme Bedellerinin Haklar Hesabında İzlenmemesi

Cari yılda yapılmış olan muhtelif bilgisayar yazılımı güncelleme tedariklerine dair harcamaların, 260 Haklar Hesabı yerine 630 Giderler Hesabına kaydedildiği ve bu suretle doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 210'uncu maddesinde; bedeli mukabilinde edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler sebebiyle yapılan ve iktisadi değer taşıyan harcamaların izlenmesi için 260 no.lu hesabın kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 214'üncü maddesinde ise; maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 no.lu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında ise; maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu ve bu varlıkların alındığı yılın nihayetinde tamamen amorti edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere; yazılım ve programlar için yapılan güncelleme harcamaları, 260 Haklar Hesabına kaydedilmeli ve dönem sonunda bu maddi olmayan duran varlıkların tamamı için amortisman ayrılmalıdır.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; İdare tarafından gerçekleştirilmiş olan yazılım/program güncellemesine dair tedariklerin, 260 Haklar Hesabında izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiğı tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 260 no.lu hesap ve 268 no.lu hesap 1.843.200,00 TL tutarında noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Belirli bir yazılımdan kullanma/faydalanma hakkı sağlayan güncelleme harcamalarının, 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve bu harcamalar için yıl sonunda 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı kullanılarak %100 oranında amortisman ayrılması gerekmektedir.

BULGU 12: Vadesi Geçmiş Vergi ve Sigorta Prim Borçlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Hakkında herhangi bir tecil yahut taksitlendirme olmayan vadesi geçmiş vergi ve sigorta prim borçlarının, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlölükler Hesabı yerine 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlendiğı görölmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğı'nin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlölükler Hesabının mahiyetinin izah edildiğı 278'inci maddesinde; bu hesabın, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlölükler ile ertelenen yahut taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlölüklerin erteleme yahut taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabının mahiyetinin izah edildiğı 322'nci maddesinde ise; bu hesabın, kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş yahut takside bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında, kamuya olan vadesi geçmiş vergi yahut benzeri mahiyetteki bir borcun 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş

Borçlar Hesabında izlenebilmesi için; alacaklı kamu idaresi tarafından tecil edilmiş yahut taksitlendirilmiş olması lazım geldiği ve hakkında böyle bir işlemin bulunmadığı vadesi geçmiş vergi yahut benzeri mahiyetteki borçların ise, vade geçme süresi dikkate alınmaksızın 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında izlenmesi icap ettiği anlaşılmaktadır.

İdarenin mali tabloları ve vergi-sigorta borçlarına dair belgeler incelendiğinde; 450.951,16 TL tutarında vadesi geçmiş vergi ve sigorta prim borcunun mevcut olduğu, bu borçla alakalı herhangi bir tecil yahut taksitlendirme kararı/belgesi bulunmadığı ve buna rağmen mevzubahis vadesi geçmiş borcun 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı yerine 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Yapılan hatalı muhasebe takibatı sebebiyle; bilançoda 438 no.lu hesap 450.951,16 TL fazla, 368 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, 29.04.2025 tarihli ve 1872 no.lu yevmiye maddesi ile düzeltme kaydı yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak bu düzeltme işlemi, 2025 yılı mali tablolarına yansiyacak olup 2024 yılı mali tablolarını etkilememektedir.

Vadesi geçmiş vergi ve benzeri mahiyetteki kamu borçlarından tecil edilmemiş veyahut taksitlendirilmemiş olanların, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında takip edilmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 13: Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergilerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Çevre temizlik vergileri için su faturaları ile yapılan tahsilatın, 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı yerine 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıt ve özel tahakkuk hesapları" başlıklı 469'uncu maddesinde; "*Değerli kâğıt ve özel tahakkuk hesapları hesap grubu; bütçe geliri olmayan ve özel kanunları uyarınca, muhasebe birimleri tarafından 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsili gereken alacaklar ve başka birimler adına tahsili istenilen alacakların izlenmesi için kullanılır.*" tanzimi,

Aynı Yönetmelik'in 948 Başka Birimler Adına İzlenen Alacaklar Hesabının açıklandığı “Hesabın niteliği” başlıklı 470’inci maddesinde; “*Başka birimler adına izlenen alacaklar hesabı, başka idareler adına tahsil edilmesi gereken diğer alacakların izlenmesi için kullanılır.*” tanzimi,

“Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 471’inci maddesinde; “*Başka birimler adına izlenen alacaklar hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir:*

a) *Diğer belediyelere ait ve su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan Çevre Temizlik Vergisine ait alacakların izlenmesi*

1) *Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.*

2) *Su ve kanalizasyon idareleri büyükşehir dâhilindeki her ilçe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder.*

3) *Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyükşehir belediyelerine aktarılır.*

4) *Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.*” tanzimi,

“Hesabın işleyişi” başlıklı 472’nci maddesinde ise; “*Başka birimler adına izlenen alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:*

a) Borç

1) Su ve kanalizasyon idareleri büyükşehir dâhilindeki her ilçe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahakkuk ettirdiği çevre temizlik vergisi tutarları bu hesaba borç, 949-Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabına alacak kaydedilir.

2) Bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammını bu hesaba borç, 949-Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Başka birimler adına izlenen alacaklar hesabında kayıtlı olan tutarlardan yapılan tahsilat bir taraftan 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak, 100-Kasa Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedilir. Diğer taraftan bu hesaba alacak, 949-Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabına borç kaydedilir.

2) Borcun tahsil edilmesine gerek kalmadığının anlaşılması hâlinde bu hesaba alacak, 949-Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabına borç kaydedilir.”

Tanzimi yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; su ve kanalizasyon idareleri, büyükşehir dâhilindeki her ilçe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan meskenlere dair olarak tahakkuk ettirdiği çevre temizlik vergisi tutarlarını; 948 Başka Birimler Adına İzlenen Alacaklar Hesabına borç, 949 Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabına alacak kaydetmeli, bu tutarlardan tahsil edilenleri ise 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına alacak kaydetmelidir. Ayrıca tahsil edilen mevzu bahis bu tutarların, alakalı idarelere gönderilirken bu hesaplardan çıkış yapılarak gönderilmesi, su idarelerinin faaliyet gelirleri ve bütçe hesaplarıyla da ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; çevre temizlik vergilerinin tahakkuk ve tahsilatına dair 948 Başka Birimler Adına İzlenen Alacaklar Hesabı ve 949 Başka Birimler Adına İzlenen Alacak Emanetleri Hesabının doğru şekilde kullanıldığı, ancak çevre temizlik vergilerinin su faturalarının ödenmesi/yatırılması şeklinde gerçekleşen tahsilat işlemlerinin ise; 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı yerine 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabına kaydedilerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. Tahsilat işleminin hatalı

muhasebeleştirilmesi sebebiyle; bilançoda 362 no.lu hesap 40.352.777,50 TL tutarında fazla, 360 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Çevre temizlik vergilerine dair su faturaları vasıtasıyla yapılan tahsilatın, 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 14: İşçiler İçin Ayrılmış Olan Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

İdarede istihdam edilen Trabzon Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ işçileri için ayrılmış kısa ve uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarının hatalı olarak, 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı ile 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının mahiyetlerinin izah edildiği 281'inci ve 330'uncu maddelerinde; alakalı mevzuatı mucibince belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan kıdem tazminatı karşılıklarından; faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülenlerin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında, uzun vadede ödeneceği öngörülenlerin ise 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izleneceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı ve 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabının mahiyetlerinin izah edildiği 283'üncü ve 332'nci maddelerinde ise; kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında, uzun vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının ise 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; sermayesinin tamamına malik olunan Trabzon Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ'nin bünyesinde yer almakla birlikte İdarede istihdam edilen işçiler için ayrılmış kısa ve uzun vadeli kıdem tazminatı karşılığı tutarlarının sırasıyla; 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı yerine, 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı ile 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Bu hatalı izleme sebebiyle sırasıyla, bilançoda 379 no.lu hesap

1.245.876,28 TL ve 479 no.lu hesap 36.381.733,75 TL fazla, 372 no.lu hesap ve 472 no.lu hesap ise aynı tutarlarda noksan olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, 07.01.2025 tarihli ve 44 no.lu yevmiye maddesi ile düzeltme kaydı yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak bu düzeltme işlemi, 2025 yılı mali tablolarına yansiyacak olup 2024 yılı mali tablolarını etkilememektedir.

İstihdam edilen şirket işçileri için ayrılmış olan kıdem tazminatı karşılıklarının, vadelerine binaen 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı veya 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında takip edilmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 15: Kredi Borçlarının Tamamının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Kullanılmış kredilere ait borçların, 300 Banka Kredileri Hesabı ve 400 Banka Kredileri Hesabında noksan olarak takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 232'nci maddesinde; idarece, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli (vadesi bir yıl veya faaliyet dönemi ile sınırlı olan) kredilere ilişkin tutarlar ile 400 Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 400 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 301'inci maddesinde ise; idarenin, banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve kredilerin borçlarını gösteren belgeler incelendiğinde; İller Bankası ve Vakıflar Bankasından alınmış krediler bulunduğu, İller Bankasından alınmış kredilerin bazılarının taksit (ödeme) tablosu mevcut olmadığından vadeye binaen tasnifin mümkün olmadığı ve borç bakiye raporunda cari yıl nihayeti itibarıyla yekûn kredi borç tutarı 904.572.790,68 TL iken, 300 Banka Kredileri Hesabı ve 400 Banka Kredileri Hesabında kredi borcu olarak takip edilen meblağın 896.501.746,33 TL olduğu tespit edilmiştir. Mevzubahis hatalı takibat sebebiyle; bilançoda 300 no.lu hesap ve 400 no.lu hesap yekûn 8.071.044,35 TL tutarında noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kullanılmış kredilere ait borçların tamamının, ödeme vadelerine binaen 300 Banka Kredileri Hesabı yahut 400 Banka Kredileri Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Su Hizmetlerine Dair Gelirlerin Tahakkuk Kayıtlarının Zamanında Yapılmaması ve Bu Gelirler İçin Tahakkuk Kaydı Olmaksızın Tahsilat Kaydı Yapılması

Su hizmetlerine dair gelirler için kullanıcılara kesilen faturalara binaen yapılması icap eden tahakkuk kayıtlarının, tahakkuk gününde değil ay sonlarında yapıldığı ve bu gelirler için tahakkuk kaydı olmadan tahsilat kaydı yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına dair işlemlerin izah edildiği 87'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde; alakalı servislerce tahakkuk bordroları ile yahut tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkuklarından bir yıl veyahut faaliyet dönemi içinde tahsili icap edenlerin, tertip edilecek muhasebe işlem fişiyle 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının işleyişinin izah edildiği 88'inci maddesinde ise; gelir tahakkuk tutarlarının bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği, bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın ise; bir taraftan bu hesaba alacak, 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; faturaya bağlanarak tahakkuk ettirilmiş olan su hizmeti gelirleri için 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının borcuna günlük tahakkuk kaydı yapılmadığı, tahakkuk kaydı olmayan bu gelirler için 120 no.lu hesabın alacağına yıl boyunca tahsilat kaydı yapıldığı ve günlük yapılması icap eden tahakkuk kayıtlarının ise tahsilat kayıtları sonrasında her ayın son iş günü 120 no.lu hesabın borcuna yapıldığı tespit edilmiştir. Mali tablolarda hataya sebebiyet vermeyen tahakkuk kayıtlarının zamanında yapılmayarak 120 no.lu

hesabın, tahakkuk-tahsilat sıralamasına uygun olmayan şekilde ters kullanılması hususu mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, su hizmeti gelirlerine ait alacak tahakkuklarında sonradan düzeltmeler ortaya çıktığı için; bu tahakkukların, günlük değil aylık olarak ay sonlarında muhasebeleştirilmesinin daha doğru bulunduğu ve gerekirse bu gelirlere dair tahakkukların günlük olacak şekilde de muhasebe kayıtlarına alınabileceği ifade edilmiştir. Su hizmeti gelirlerine ait alacak tahakkuklarında sonradan düzeltmelerin ortaya çıkması; mevzubahis gelir tahakkuklarının ay sonlarında aylık olarak muhasebeleştirilmesi vaziyetini mevzuata uygun hale getiren bir sebep olmayıp su hizmetine dair gelirler faturaya bağlanarak tahakkuk ettirildiğinde; 120 no.lu hesaba muhasebe kaydı yapılmalı, bu gelirlere ait tahakkuklarda herhangi bir düzeltme ortaya çıktığında da yine bahsedilen hesap üzerinden tashih işlemi gerçekleştirilmeli ve mevzubahis gelirlere dair alacakların muhasebe kayıtları, önce tahakkuk sonrasında ise tahsilat şeklinde mevzuata uygun olarak tutulmalıdır.

İdareye ait bir gelir tahakkuk ettiğinde; 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının borcuna olacak şekilde tahakkuk kaydı, bu gelir tahsil edildiğinde ise 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının alacağına olacak şekilde tahsil kaydı yapılması ve bu suretle de mevzubahis hesabın mevzuat hükümleri doğrultusunda kullanılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kredi Kartlarıyla Yapılan Bazı Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçerisinde İdarenin Kamu Sermayeli Bankalardaki Hesaplarına Aktarılmaması

Banka fiziki/sanal pos cihazları vasıtası ile yapılan bazı kredi kartı tahsilatının, 20 gün içerisinde İdarenin kamu sermayeli banka hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabının mahiyetini izah eden 73'üncü maddesinde; banka kredi kartları ile yapılan tahsilata dair olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen usul ve esaslara uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 12'nci ve 16'ncı maddelerine istinaden hazırlanmış olan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; yurt içinde yerleşik tüm bankalar vasıtasıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın azami 20 gün içerisinde alakalı idarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Kredi kartı ile yapılan tahsilat incelendiğinde; İdarenin kamu sermayeli banka hesaplarına aktarma süresinin 20 günlük müddeti aştığı haller olduğu, bazı vaziyetlerde ise aktarma süresinin 40 güne kadar çıktığı anlaşılmıştır. Mevzubahis tevhür, hem tahsilattan elde edilen nakit meblağın kullanımını geciktirmiş hem de mevzuata aykırı bir hal teşkil etmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli takip işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kredi kartı ile yapılan tahsilatın, İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesaplarına, mevzuatta yer alan 20 günlük müddeti aşmayacak şekilde aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının Hatalı Kullanılması

İçinde bulunulan aya ait kısım da dahil olmak üzere yapılan kira ödemelerinin tamamının, 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabında izlendiği ve bu hesapta takip edilen tutarların alakalı oldukları ay sonunda giderleştirilmedikleri görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 144'üncü maddesinde; bu hesabın, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin ödenmiş giderlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının işleyişine dair 146'ncı maddesinde; peşin ödenmiş giderlerden, içinde bulunulan aya ait olanların 630 Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet döneminin gelecek aylarında tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin bu hesaba kaydedileceği ve gelecek aylara ait giderler hesabında kayıtlı tutarların alakalı oldukları ay sonlarında gider olarak tahakkuk ettirilmesi maksadıyla bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; cari yılda 3'er aylık dönemler için yapılan kira ödemelerinin tamamının 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabında izlendiği, bu şekilde takip edilen ödemelerin kapsamında gelecek aya ait gider mahiyetinde olmayıp doğrudan giderleştirilmesi gereken içinde bulunulan aya dair kısımların bulunduğu ve ayrıca 180 no.lu hesapta izlenen gelecek aya ait peşin ödenmiş kira giderlerinden; alakalı oldukları ay nihayetlerinde 630 Giderler Hesabı vasıtası ile yapılması lazım gelen çıkış kayıtlarının da gecikmeli olarak yapıldığı tespit edilmiştir. Mevzubahis hesabın yanlış kullanımına dair işlemler mali tablolarda hataya sebebiyet vermese de mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup kayıtların doğru şekilde yapılacağı ifade edilmiştir.

Peşin ödenen kira giderlerinden; içinde bulunulan aya ait kısmın 630 Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirilmesi, gelecek aylara ait olan kısmın ise 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabında takip edilmesi lazım gelmekte olup 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabından yapılacak giderleştirme kayıtlarının da mevzuatta öngörülen zamanda yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Elden Çıkarılmış Olan Hurda Vastadaki Menkullerin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmeye Devam Edilmesi

İdarenin hurdaya ayırdığı dayanıklı menkullerin, elden çıkarılmasına rağmen, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmeye devam edildiği ve muhasebe kayıtlarından çıkışlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 224'üncü maddesinde; çeşitli sebeplerle kullanılma imkanlarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişine dair 225'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde; bu hesapta kayıtlı varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedelinin 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, kayıtlı değerinin bu hesaba alacak kaydedileceği, (3) numaralı alt bendinde ise; bu hesapta kayıtlı varlıklardan diğer idare veya kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenlerin kayıtlı değerinin bu hesaba alacak; birikmiş amortisman tutarlarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, varsa kalanının 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri gereğince, hurdaya ayrılarak 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen varlıkların elden çıkarılmasıyla birlikte kayıtlı değerinin bu hesaptan, birikmiş amortismanlarının ise 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabından çıkışının yapılması icap etmektedir.

Yapılan incelemede; İdare harcama birimlerince hurdaya ayrılan ve kullanım imkanını yitiren varlıkların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile izlendiği

ve bunların tamamı için 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında amortisman takibi yapıldığı, ancak satış veya farklı surette elden çıkarılan hurdaların; 294 no.lu hesap ve 299 no.lu hesaptan düşülmediği ve bunların miktarının/değerinin tam olarak belli olmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple, bilançoda 294 no.lu hesap ve 299 no.lu hesap elden çıkarılmış hurda menkul varlık tutarında fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, 29.04.2025 tarihli ve 1890 no.lu yevmiye maddesi ile düzeltme kaydı yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak bu düzeltme işlemi, 2025 yılı mali tablolarına yansıyacak olup 2024 yılı mali tablolarını etkilememektedir.

294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında takip edilen hurda vasfındaki varlıkların herhangi bir suretle elden çıkarılması halinde, bu işleme dair muhasebe kayıtlarının yapılması ve mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 5: Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi

333 Emanetler Hesabında kayıtlı olan emanetlerin zaman aşımı süreleri açısından takibinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "33 Emanet yabancı kaynaklar" başlıklı 256'ncı maddesinde;

"(1) Bu hesap grubu, depozito, teminat veya emanet olarak yapılan tahsilatların izlenmesi için kullanılır.

(2) Muhasebe birimince emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esaslar, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen esas ve usuller uygulanır.

(...)"

Denilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "33 Emanet yabancı kaynaklar" başlıklı 255'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

“Muhasebe birimlerince emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esaslar, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde yapılacak işlemler Bakanlıkça belirlenir.”

Hükmüne yer verilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 16.08.2004 tarih ve 2 Sıra No’lu Genelge’de; muhasebe birimlerince tahsil edilerek emanetler hesabına kaydedilen paraların, 10 yıllık, 5 yıllık, 2 yıllık, 1 yıllık ve 6 aylık zaman aşımına tabi olanlar ile zaman aşımına tabi olmayan emanetler olmak üzere altı grupta toplanacağı, Genelge kapsamına girmeyen emanetlerin bütçeye gelir kaydedilmesine dair zaman aşımı sürelerinin ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 29.12.2017 tarihinde yayımlanan “Emanetlerin Zaman Aşımı Süreleri” mevzuu yazısında; anılan Genelge’de zaman aşımı süreleri belirlenmiş olanların belirlenen sürelerin sonunda, zaman aşımı süresi belirlenmemiş olanların ise kayıtlara alındığı tarihten itibaren genel hükümlere göre onuncu (10) yılın sonunda zaman aşımına uğrayacağı, muhasebe kayıtlarında yer alan emanetlerin zaman aşımı sürelerinin sonunda bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; zaman aşımı süreleri belirlenmiş olan emanetlerin, belirlenen sürelerin sonunda, zaman aşımı süreleri belirlenmemiş olan emanetlerin ise kayıtlara alındığı tarihten itibaren umumi hükümlere göre onuncu yılın sonunda bütçeye gelir kaydedilmesi lazım gelmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 333 Emanetler Hesabında kayıtlı tutarların, zaman aşımı sürelerine göre tasnif edilmediği ve bunlardan zaman aşımına uğrayanların belirlenmesine imkân sağlayacak veri ve bilginin kayıtlarda mevcut olmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta; 333 Emanetler Hesabında takip edilen tutarların zaman aşımı sürelerinin belirlenemediği ve bu sebeple mevzubahis tutarların 10 yıllık umumi zaman aşımı süresi esas alınarak bütçeye gelir kaydedildiği ifade edilmiş olup 30.04.2024 tarihli ve 3025 no.lu yevmiye maddesi ile yapılan gelir kaydı buna misal olarak gösterilmiştir. İdarenin, 333 Emanetler Hesabına kayıtlı bulunan tutarların tamamı için 10 yıllık umumi zaman aşımı süresini esas alması ve bu sürenin nihayetinde gelir kaydı yapması doğru bir yaklaşım olmayıp

bu tutarların içinde 6 ay, 1 yıl, 2 yıl ve 5 yıl gibi daha kısa süreli zaman aşımına tabi emanetlerin de bulunma ihtimali mevcut olduğundan, bütçeye gelir kaydedilmesi gereken tutarlar yıllarca emanet olarak takip edilmeye devam edilebilmektedir. Bu sebeple; mevzubahis hesapta takip edilen emanetlerin tabi oldukları zaman aşımı sürelerinin belirlenmesi için icap eden çalışmalar yapılmalı, emanetler zaman aşımı sürelerine göre tasnif edilmeli ve bu tutarlar mevzuata göre tabi oldukları zaman aşımı süreleri nihayete erdiğinde bütçeye gelir kaydedilmelidir.

333 Emanetler Hesabında kayıtlı olan emanetlerin zaman aşımı süreleri bakımından takibini sağlayacak sistemin teşkil edilmesi ve bu suretle de zaman aşımına uğramış olan emanetlerin belirlenerek bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Su Abonelerinden Tahsil Edilmeyen Yüksek Tutarlarda Alacak Bulunması

Vadesi geçmiş su borcu olan ve takip işlemlerinin yapılması gereken abonelerin bulunduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde;

"(...)

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler."

Denilmektedir.

Aynı Kanun'un "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde;

“Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.”

Hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca Kanun’un “Malî hizmetler birimi” başlıklı 60’ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde;

“İlgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.”

Hükmü yer almaktadır.

TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Zamanında Ödenmeyen Borçlar” başlıklı 26’ncı maddesinde;

“(1)Aboneler, tahakkuk eden fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme gününe kadar ödemekle yükümlüdürler.

(2)Borcunu ödemeyen abonelere aşağıdaki yaptırımlar uygulanır:

a) Fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemeyen abonelerin suları kapatılır.

b) Süresinde ödenmeyen fatura bedelleri genel hükümler kapsamında yasal yollardan tahsil edilir. Bu husus abonelik sözleşmelerinde açıkça belirtilir.

c) Su kapanmasına rağmen, kapama tarihinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde borç tahsil edilemezse güvence bedeli borcuna mahsup edilmek suretiyle kesin hesap faturası düzenlenerek sözleşmesi feshedilir, tasfiyesi mümkün olmayan alacaklar için yasal yollara başvurulur. Bu durumda gerek görülürse ayrıca sayacı da sökülür.

ç) Yeraltı suyu kullandığı halde atık su bedelini ödemeyen abonenin su kaynağı kullanıma kapatılarak mühürlenir. Borç yasal yollardan tahsil edilir.

d) Borcunu ödemedi aboneliği terk edenlerin diğer bir abonelikte kullandıkları su, borçlu aboneliğinin borcu ödeninceye kadar kapatılabilir.

(3) Kapamaya esas borcu olacak borcun miktarı ve kıstasları yönergeyle belirlenir.”

Şeklinde düzenlenme yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; üst yöneticiler kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan dolayı olan sorumluluğunun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirmektedir. Mali hizmetler birimi kamu gelirlerinin tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur. Su ve kanalizasyon idarelerinin asli geliri su hizmeti verilmesi karşılığında abonelerden alınan bedellerdir. Tahakkuk eden fatura bedellerini süresi içinde ödemeyen abonelerden alacakların yasal yollardan tahsil edilmesi gerekmektedir.

İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi neticesinde; iki ve üzeri ödenmemiş su faturası bulunan 38.139 abonenin vadesi geçmiş toplam 62.507.213,36 TL tutarında borcu bulunduğu tespit edilmiştir. Süresi içinde ödenmeyen fatura bedelleri için ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılmalıdır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; İdare tarafından gelirlerin toplanması sorumluluğu kapsamında, vadesi geçmiş su alacaklarının mevzuat hükümlerine göre takip ve tahsil işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: Su ve Atık Su Tarife Tespitine İlişkin Maliyet Hesabının Yapılmaması ve Tarifelerin Maliyet Esasına Göre Belirlenmemesi

İdarenin gelirlerinden olan su ve atık su tarife tespitinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak belirlenmediği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde; su satışı, kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması ve septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah, tevsi masrafları ve bir kâr oranının esas alınacağı; tarifelerin tespiti ve tahsilatla ilgili usul ve esasların bir yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu madde uyarınca, su satışı ve kullanılmış su bedeli ile ilgili tarifelerin tespiti, tarife tespitinde esas alınacak hususların belirlenmesi ile tespit edilecek bedellerin tahsili ve abonelere verilecek hizmetlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla “TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’in “Tarife tespit esasları” başlıklı 5’inci maddesinde;

“(1) Tarifelerin tespitinde aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

a) Tarifenin belirlenmesinde, üretilen, kayıplar düşüldükten sonra tüketileceği öngörülen ölçülebilir su satış miktarı ana unsur olarak esas alınır.

b) Toplam sistem maliyetleri tarifelere yansıtılır.

c) Atık su tarifesini; atıkların oluşturduğu veya oluşturması muhtemel çevresel kirlenme ve bozulmayı önlemek, sınırlandırmak, gidermek ve çevrenin iyileştirilmesini sağlamak için yapılan ve/veya yapılacak tüm yatırımların ve harcamaların kirlenler veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı şeklinde tanımlanan “kirlen öder” ilkesine göre belirlenir.”

Denilmektedir.

Aynı Yönetmelik’in “Su satışı ve atık su tarifesini” başlıklı 10’uncu maddesinde; su satışı ve atık su tarifesinin belirlenmesinde; enerji ve malzeme giderleri, personel giderleri, çeşitli masraflar, su isale ve dağıtım giderlerinden oluşan yönetim ve işletme giderleri, amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ile kârlılık oranının dikkate alınacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; tarife bedellerinin belirlenmesinde, üretilen ve kayıplar düşüldükten sonra tüketileceği öngörülen ölçülebilir su satış miktarı, yönetim ve işletme giderleri, amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ile kârlılık oranının dikkate alınması ve gerçek değerlerle maliyet hesabının yapılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; su ve atık su tarife tespitine yönelik mevzuatın öngördüğü şekilde herhangi bir maliyet hesabının yapılmadığı, Genel Kurul tarafından belirlenen tarife bedelleri üzerine TÜFE oranında artış yapıldığı, söz konusu uygulama nedeniyle su ve atık su tarife bedellerinin gerçek maliyet unsurlarını yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, İdarece belirlenen su satış tarifelerinin, su üretim maliyet bedellerinin altında belirlendiği anlaşılmıştır. Yukarıda belirtilen mevzuat açıklamaları çerçevesinde tarifelerin belirlenmesinde; yönetim, işletme ve amortisman giderleri ile işletme kârı sağlayabilecek bir oranın esas alınacağı belirtilmektedir. Ancak hukuki olarak kayıt altına alındığı halde, idarece tarifelerin tespitinde “maliyet + kar” yöntemi benimsenmemiştir.

İdarenin 2023 ve 2024 yılı su satış tarifeleri incelendiğinde; su üretim maliyetinin altında belirlendiği görülmüştür. Diğer taraftan, TİSKİ Olağanüstü Genel Kurulunca 10.07.2024 tarihli kararı ile belirlenen ve uygulanmaya başlanan satış tarifesinin de hesaplanan birim maliyetlerin altında belirlenmeye devam edildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından 2024 yılı sonu itibarıyla hesaplanan su maliyet tablosu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12: 2024 Yılı Su Maliyet Tablosu

TİSKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 2024 YILI SU MALİYET HESABI		
GENEL GİDERLER	TL	
TİSKİ BÜTÇE GİDERLERİ	1.101.803.001,00	1.137.928.357
ARITMA TESİSLERİ YATIRIM MALİYETLERİ	36.125.356,00	
ŞEBEKEYE VERİLEN SU MİKTARLARI	M3	
ARITMA TESİSLERİNDEN ŞEBEKEYE VERİLEN SU MİKTARI	66.093.463,00	69.243.463
KUYULARDAN ŞEBEKEYE VERİLEN SU MİKTARI	3.150.000,00	
FATURALANDIRILAN SU MİKTARI (M3)		37.134.404
MALİYET (TL/M3)		25,81

İdarenin 2024 yılı mizan verilerine göre su hizmetleri satışından 675.856.479,26 TL gelir elde edildiği, faturalandırılan su miktarı dikkate alındığında ortalama su satış fiyatının 9,87 TL olduğu tespit edilmiştir.

TİSKİ Genel Kurulunun, tarife belirlemeye ilişkin yetkisi sınırsız olmayıp, 2560 sayılı Kanun hükümlerinde detayları gösterilen, maliyet artı kar esasına dayalı bir hesaplamaya dayalı olarak kullanması gerekmektedir. Bu gereklilik, hizmetlerin verimli bir şekilde sürdürebilmesi, daha kaliteli ve etkin bir şekilde hizmet sağlanabilmesi ve mevzuat hükümlerine uygun bir yetki kullanımının gerçekleşmesi açılarından önem arz etmektedir.

Genel kurulca tarifelerin maliyet hesabı yapılmadan ve bir kar oranı ihtiva etmeden tespit edilmesi, bir takım olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Yeni kurulan ve sürekli yatırım yapma ihtiyacı olan bir İdarenin, maliyetlerini abonelerine yansıtmaması, her yıl büyüyen bütçe açıkları ve borç yükünü de beraberinde getirmektedir. Özellikle kırsal mahalle ve eski belde belediyeleri için yüzde elli oranlarına varan indirimler, su satış fiyatının maliyeti karşılmasını daha da güçleştirmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, mevzuatın öngördüğü şekilde maliyet hesabının yapılması, su ve atık su tarifelerinin bu doğrultuda belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp ve Kaçak Oranının Yüksek Olması

İçme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçak oranının mevzuata göre belirlenen seviyenin üstünde olduğu görülmüştür.

İçme ve kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla

%35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler.

Bu kapsamda, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde yer alan hususlar ve 12/10/2017 tarihli ve 30208 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli faaliyetler yürütülür.”

Denilmektedir.

Aynı Yönetmelik’in “Sorumluluk” başlıklı 11’inci maddesinde;

“(1) Bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumludurlar.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında, içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin olarak yapılan faaliyetler, ilgili mevzuat çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlarca denetlenir ve gerektiğinde yaptırım uygulanır.

(3) İdareler, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermek zorundadır.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 2021/47 sayılı İçme Suyu Sistemlerindeki Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi ve Eki Kılavuzda; su kayıp yönetimi biriminin kurulması ve birimin bu faaliyetleri sürdürülebilir bir şekilde yapabilmesi için personel sayısı ve niteliğinin iyileştirilmesi ile teknik altyapının ekipman ve teçhizat bakımından geliştirilmesinin su kayıplarının azaltılması konusunda önemli olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; büyükşehirlerde su ve kanalizasyon idareleri su kayıp oranlarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü ve sorumludur. Diğer taraftan stratejik planlarda su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlere yer verilmesi, ilgili birimlerin ekipman ve teçhizat bakımından geliştirilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; detayları aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi Trabzon ilinde su kayıp ve kaçak oranının 2020 yılında %42,00, 2021 yılında %42,60, 2022 yılında %40,90, 2023 yılında %40,10 ve 2024 yılında %41,40 olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Tablo 13: Yıllar İtibarıyla Su Kayıp ve Kaçak Oranları Tablosu

Yıl	Sisteme Girilen Su (m ³ /yıl)	İzinli Tüketim (m ³ /yıl)	Kayıp Miktarı (m ³ /yıl)	Kayıp Oranı (%)
2020	94.980.529	55.088.706	39.891.823	42,00
2021	82.674.971	47.479.162	35.195.809	42,60
2022	71.602.304	42.344.792	29.257.512	40,90
2023	72.893.643	43.650.621	29.243.022	40,10
2024	67.477.164	39.534.329	27.942.835	41,40

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışma yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; kaynakların etkili ve verimli kullanılması, içme suyu temin ve dağıtım sistemlerinde israfın önlenmesi, yatırım planlamalarının doğru yapılması için su kayıp ve kaçak oranının azaltılması çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 9: Borçlu Abonelere İlişkin İşlem Yapılmaması

İdare tarafından borçlarını ödemeyen abonelerin su kullanımının TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde öngörüldüğü şekilde kapatılmadığı; bu durumun, abonelik teminatını aşan borç tutarlarının tahsil edilememesine neden olduğu görülmüştür.

TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Zamanında ödenmeyen borçlar" başlıklı 26'ncı maddesinde;

"(1) Aboneler, tahakkuk eden fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme gününe kadar ödemekle yükümlüdürler.

(2) Borcunu ödemeyen abonelere aşağıdaki yaptırımlar uygulanır:

a) Fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemeyen abonelerin suları kapatılır.

b) Süresinde ödenmeyen fatura bedelleri genel hükümler kapsamında yasal yollardan tahsil edilir. Bu husus abonelik sözleşmelerinde açıkça belirtilir.

c) Su kapanmasına rağmen, kapama tarihinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde borç tahsil edilemezse güvence bedeli borcuna mahsup edilmek suretiyle kesin hesap faturası düzenlenerek sözleşmesi feshedilir, tasfiyesi mümkün olmayan alacaklar için yasal yollara başvurulur. Bu durumda gerek görülürse ayrıca sayacı da sökülür

ç) Yeraltı suyu kullandığı halde atık su bedelini ödemeyen abonenin su kaynağı kullanıma kapatılarak mühürlenir. Borç yasal yollardan tahsil edilir.

d) Borcunu ödemedi aboneliği terk edenlerin diğer bir abonelikte kullandıkları su, borçlu aboneliğinin borcu ödeninceye kadar kapatılabilir.

(3) Kapamaya esas borcu olacak borcun miktarı ve kıstasları yönergeyle belirlenir.”

Şeklinde düzenlenme yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca; fatura bedellerini bildirimde belirtilen son ödeme tarihine kadar ödemeyen abonelerin sularının kesilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde; ödenmeyen 4 ile 6 arası faturası bulunan 8.588 abone, 7 ile 10 arası faturası bulunan 3.037 abone, 10 ve üzeri faturası bulunan 3.779 abone olmak üzere toplam 15.404 faturasını ödemeyen abone bulunduğu, ancak buna karşın İdare tarafından bu abonelerin su kullanımına ilişkin herhangi bir kesinti işleminin yapılmadığı anlaşılmıştır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; İdare alacaklarının güvence altına alınabilmesi ve hukuki ihtilaf sayısının azaltılarak kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesini teminen abonenin mevcut borcunun, teminat bedelini aşmasından önce harekete geçilerek aboneliğin sona erdirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Güvence Bedeli İadelerinin Hatalı Hesaplanması ve Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi

İdare tarafından güvence bedeli iadelerinin mevzuata uygun olarak hesaplanması gereken tutarlar üzerinden yapılmadığı, tahsil edilen güvence bedellerinin de hatalı olarak güncellendiği görülmüştür.

A- Güvence Bedeli İadelerinin Hatalı Hesaplanması

İdare tarafından abonelerden mevzuatı uyarınca tahsil edilen güvence bedellerinin, aboneliği sona erenlere güvence bedeli iadelerinin mevzuata uygun hesaplanan tutarlar üzerinden yapılmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 23'üncü ve Ek 5'inci maddelerine dayanılarak çıkarılan TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Güvence bedeli" başlıklı 25'inci maddesinde; sözleşme imzalayan her aboneden güvence bedeli alınacağı, güvence bedellerinin tarifesi üzerinden abone türleri için miktarları farklı olmak üzere m³ olarak belirleneceği, abonelik tesis edildiğinde alınan güvence bedeli karşılığı m³'ün aboneliğin sona erdiği tarihteki su ve atık su tarifesindeki birim fiyatlarla çarpılması suretiyle hesaplayarak aboneye iade edileceği, hüküm altına alınmıştır.

Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'e güvence bedellerine ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır.

09.08.2022 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren bu düzenlemelere göre, belediye ve bağlı kuruluşlar, başvuru sahiplerinin su ve atık su hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceklerdir.

Ayrıca, abonelerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı ile güvence bedelinin ödeme şekli, zamanı ve yöntemi gibi hususların sözleşme kapsamında açıkça belirtilmek şartıyla serbestçe belirleneceği; güvence bedelinin, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarj edilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının

çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirleneceği, kademeli tarife uygulanan başvuran için tarifesindeki en alt kademenin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan bu Yönetmelik ile ayrıca güvence bedeli iadesinin nasıl yapılacağı da açıkça düzenlenmiştir. Bu hükme göre, abonelik sözleşmesi sona eren veya müşterinin muvafakati ile mekanik sayacı ön ödemeli sayaç ile değiştirilen abonenin güvence bedelinin iadesinde; su ve atık su hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedeli Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncellenmesi ve tüm borçlarının ödenmesinden sonra aboneye iadesinin sağlanması gerekmektedir.

Yönetmelik gereği, güvence bedelinin belirlenmesi ve hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ile her yıl uygulanacak tarifeler, Yönetmelik hükümlerine aykırı olmayacak şekilde belediye ve bağlı kuruluşlarca düzenlenebilecektir.

Özetle, abonelerden depozito, güvence bedeli veya teminat bedeli adı altında alınan değerlerin öncelikle Yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenmesi, hesaplanarak ilgili hesaplara doğru kaydedilmesi ve ödeme sırasında da bu düzenlemelere uygun olarak güncellenmiş tutar üzerinden iadesinin yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda yapılan incelemeler neticesinde, kurumca İdarece abonelerden mevzuatı uyarınca tahsil edilen güvence bedellerinin iadesi kapsamında yapılan güncellemelerin, Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınması gerekirken, aboneliğin sona erdiği tarihteki su ve atık su tarifesindeki birim fiyatlarla çarpılması suretiyle hesaplanarak aboneye iade edildiği, mevcut uygulamanın Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’e aykırı olduğu tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışmalara başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Güvence bedeli” başlıklı 25’inci maddesinde, Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda gerekli değişikliklerin yapılması, Yönetmelik’in amir hükmü uyarınca güvence bedellerinin doğru şekilde güncelleştirildikten sonra aboneliği sona erenlere iadesinin sağlanması gerekmektedir.

B- Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi

İdare tarafından tahsil edilen güvence bedellerinin güncellenmediği, bu itibarla güvence bedellerinin izlendiği Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin bilanço ilkelerini düzenleyen 8'inci maddesinde bilanço ilkelerinin amacının, kamu idaresinin tasarrufundaki kaynaklar ile bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtlarının yapılması, mali tablolarının hazırlanması ve raporlanması yoluyla, belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtmak olduğu ifade edilmiştir.

TİSKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Güvence bedeli" başlıklı 25'inci maddesinde; İdare, abonelik sözleşmesinin feshi durumunda, tüm borçların ödenmiş olması kaydıyla; abonelik tesis edildiği tarihteki teminat bedeli karşılığı birim m³ ile aboneliğin sona erdiği tarihteki su ve atık su hizmet tarifesindeki birim fiyatın çarpılması suretiyle hesaplanan tutarı aboneye iade etmesi gerektiği düzenlenmektedir.

Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'te, kurumca abonelerden mevzuatı uyarınca tahsil edilen güvence bedellerinin iadesi kapsamında yapılan güncellemelerin, Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınması gerektiği hükmü düzenlenmektedir. Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında yer alan güvence bedelleri de ilgili Yönetmelik hükümleri doğrultusunda Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellemesi gereklidir.

Kamu idaresinin İdarenin 2024 yılı muhasebe kayıtları incelendiğinde; alınan depozito ve teminatlar hesabında kayıtlı tutarlar kayda alındığı tarihteki güvence bedeli esas alınarak kaydedilmiş, ancak sonraki yıllarda herhangi bir güncelleme yapılmamıştır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; Yönetmelik'e uygun olarak abonelerden abonelik tarihlerinde alınan ve nakit tahsil edilen güvence bedellerinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle güncelleştirilmesi, yapılacak

güncelleştirmeler neticesinde gerekli muhasebe kayıtlarının düzenli olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: İdarece, Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Çekilen Su Miktarının Bilinmemesi

İdare tarafından, Devlet Su İşleri (DSİ) Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulardan tedarik edilen su miktarının tam olarak bilinmediği görülmüştür.

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde;

“(…)

Faydalı kullanım: Yeraltı suyunun içmede, temizlikte, belediye hizmetlerinde, hayvan sulamada, zirai sulamada, maden ve sanayide, sportif vesair tesislerde kullanılması.

Faydalı ihtiyaç: Yeraltı suyunu kullanacak kimsenin faydalı kullanışları için muhtaç olduğu su miktarı.

(…)”

Olarak tanımlanmaktadır.

Aynı Kanun'un 4'üncü maddesinde; kuyu açan kimsenin bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkili olduğu, bu miktarı aşan suların 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verileceği, faydalı ihtiyaç miktarının tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tesbit edileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılaacağı üzere sondaj kuyularına ilişkin olarak tüm yetki Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde bulunmaktadır. Sondaj kuyularından çıkarılan suyun kiralanaasına ilişkin yetki ise 6360 sayılı Kanun ile büyükşehirlerde özel idarelerin tüzel kişiliğinin kaldırılması ile su ve kanalizasyon idareleri tarafından kullanılmaya başlanılmıştır.

Yapılan incelemelerde; Trabzon ili merkezinde işyeri kuyu abonesi olan işyerlerinin bulunduğu ancak bu abonelere ilişkin DSİ ile birlikte su tüketim miktarlarına ilişkin çalışmaların yeterli seviyede olmadığı tespit edilmiştir.

Özellikle kuyu suyu kullanımı çok olan abonelerden (oteller, otel havuzları, su oyun parkları gibi) başlanmak üzere DSİ Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulara ilişkin

tüketim miktarlarının ortaklaşa bir çalışmayla saptanması, bu kuyularda olması muhtemel kaçak su kullanımlarını, atık su ve deşarjlarını önleyecek tedbirlerin alınması, bedellendirilmesi gereken kısımların bedellendirilip tahsilatının sağlanması, büyük tüketicilere öncelik verilerek çalışmalara başlanılmalıdır.

Bu iş ve işlemlerin sürekliliğinin sağlanması için yer altı su izinleri, tüketim miktarları ve kullanımları ile ilgili tüm bilgilerin DSİ ve TİSKİ arasında paylaşımına yönelik entegre sistemlerin kurulması gerekli görülmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; söz konusu kuyulara ilişkin su tüketim miktarlarının DSİ ile ortaklaşa bir çalışmayla saptanması, bu kuyularda olması muhtemel kaçak su kullanımlarını, atık su ve deşarjlarını önleyecek tedbirlerin alınması, su tüketim miktarlarının belirlenmesi ve kiralama kapsamına giren kuyular ile ilgili çalışmalara başlanması gerekmektedir.

BULGU 12: Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması

İdare tarafından konutlara ilişkin olarak tahsil edilen çevre temizlik vergileri ile bu vergilerin zamanında ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zamlarının Trabzon Büyükşehir Belediyesi ve diğer ilçe belediyelerine mevzuatta belirtilen süre içinde aktarılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde;

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

(...)

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre

temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

(...)

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.”

Denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlarda konut olarak kullanılan binaların çevre temizlik vergisi su ve kanalizasyon idarelerince su faturalarında gösterilip tahakkuk edilerek tahsil edilmektedir. Su ve kanalizasyon idareleri, konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde ödemeli, yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar göndermelidir.

Söz konusu ödemelerin bu süre içinde yapılmaması durumunda çevre temizlik vergileri ile buna ilişkin gecikme zamları, ilgili belediyeler tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının

Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı uygulanarak tahsil edilmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Trabzon Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerine toplam 40.352.777,50 TL tutarında çevre temizlik vergisi ve buna ilişkin gecikme zammının ilgili belediyelere gönderilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gecikmiş ödemelerin peyder pey yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, İdarenin çevre temizlik vergisi paylarını ilgili belediyelere mevzuatta belirtilen süre içinde aktarması gerekmektedir.

BULGU 13: Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre doğrudan temin usulü ile tedarik edilen ve bir defada değil belli bir sürede gerçekleştirilen hizmet alımlarında, yükleniciler ile sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; vinç-çekici-nakliye hizmet alımı ile 1 yıllık telsiz frekans kiralama hizmet alımı gibi bir defada değil belli bir sürede gerçekleşen tedariklerin, yüklenici ile sözleşme imzalanmadan 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesine göre gerçekleştirildiği tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis tedariklerin sözleşme imzalanarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Belli bir sürede gerçekleşecek hizmet işlerine dair 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi kapsamında yapılacak tedariklerin, sözleşme imzalanarak temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken Mal Alımlarının Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin ile Satın Alınması

İdare tarafından cari yılda gerçekleştirilmiş olan ve benzer mahiyete sahip muhtelif mal alımlarının, doğrudan temin sınırının altında kalmak için kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22/d maddesine göre tedarik edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun’un “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; eşik değerlerin altında kalmak maksadıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar” başlıklı 14’üncü maddesinde; 4734 sayılı Kanun’un 18’inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım yahut gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği ve alım yapacak idarenin tabi olduğu parasal limitin, idarenin büyükşehir belediyesi mücavir alan hududu içerisinde bulunup bulunmadığına göre belirleneceği ifade edilmiştir.

22/d usulüyle yapılacak olan tedariklere ait parasal limitler 4734 sayılı Kanun’un “Eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesi” başlıklı 67’nci maddesine istinaden her sene Kamu İhale Kurumu tarafından Resmî Gazete’de yayımlanmakta olup büyükşehir belediye hudutları dâhilinde bulunan idareler için 2024 yılı 22/d parasal limiti 622.756,00 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Yani bahsedilen parasal limite kadar olan tedarikler 22/d ile yapılabilecek, bu limitin üstünde kalan tedarikler ise 4734 sayılı Kanunda yer alan münasip ihale usullerinden biriyle yapılacaktır. Büyükşehir belediye hudutları içinde yer alan İdare de 622.756,00 TL’lik parasal limite tabidir.

Yapılan inceleme neticesinde; boru alımı, elektrik ve aydınlatma malzemesi alımı, motor/pompa alımı, şanzıman alımı gibi tedariklerin, cari yıl içinde pek çok defa kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kanun’un 22/d maddesine göre temin edildiği ve bu tedariklerin her birinin ayrı ayrı yekûnunun, 22/d usulü ile alım yapılabilmesi için belirlenmiş mali üst sınır 622.756,00 TL’yi aştığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, cari yılda meydana gelen afetler sebebiyle hasıl olan acil ihtiyaçlar için kısımlara bölerek doğrudan temin tedarikleri yapıldığı, afet ve acil hallerde

bu uygulamaya devam edileceği, bunların haricinde kısımlara bölerek doğrudan temin tedarikleri yapılmayacağı ifade edilmiştir. Cari yılda kısımlara bölerek doğrudan temin usulüyle yapılmış olan tedariklerin tamamı doğal afetler sebebiyle ivedilikle yapılan alımlar olmamakla birlikte doğal afetler sebebiyle ihtiyacın ivedilikle karşılanması hali, doğrudan temin için belirlenmiş mali sınırı aşan ihtiyaçların kısımlara bölerek parça parça doğrudan teminlerle tedarik edilmesini mevzuata uygun hale getirmemekte ve doğal afetler sebebiyle ihtiyacın ivedi karşılanmasının gerektiği hallerde, 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesine göre ilan yapmaksızın ve asgari 3 istekli davet ederek pazarlık usulü ile de ihtiyacın karşılanması mümkün bulunmaktadır. Doğrudan temin için belirlenmiş mali sınırın üzerinde bir bedelle tedarik edilebileceği anlaşılan ihtiyaçlar; afet yahut benzeri bir sebeple ivedi olsun yahut olmasın 4734 sayılı Kanun'da yer alan ihale usullerinden munasip olanıyla karşılanmalıdır.

İhtiyaçların rekabet ve eşit muamele temin edilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılması için; ihale usulüyle yapılması lazım gelen alımların kısımlara bölerek tedarik edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 15: Sayaç Okuma ve Açma-Kapama Hizmet Alım İhalesinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

06.01.2023-29.08.2024 tarihleri arası için yapılmış olan "Coğrafi Bilgi Sistemine (CBS) Dayalı Online Sayaç Okuma ve Açma-Kapama Hizmet" alımı işinde birden fazla hususta mevzuata aykırılık olduğu görülmüştür.

a) Hizmet Alımı Süreklilik Arz Etmesine Rağmen Süre Uzatımı Şeklinde İş Artışı Yapılmış Olması

Süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alım işinde, işin süresinin uzatılması suretiyle iş artışı yapıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde; mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen vaziyetler sebebiyle bir iş artışının zaruri olması halinde, artışa mevzu olan işin; sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya iktisadi olarak mümkün olmaması şartlarıyla, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerinde sözleşme bedelinin %20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilirliği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden tanzim edilmiş olan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Mal ve hizmet alımlarında iş artışı ve iş eksilişi" başlıklı 26'ncı maddesinin 26.2 alt maddesinde ise; süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında, işin devamı sırasında 4735 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesine göre yalnızca işin miktarı artırılarak iş artışı (sözleşme bedelinde artış) yapılabileceği, bu sebeple, işin süresinin uzatılması suretiyle iş artışı yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında, süre uzatımı verilmesi şeklinde iş artışı yapılmasının mümkün olmadığı ve bu alımlarda yalnızca işin miktarı artırılarak iş artışı yapılabileceği anlaşılmaktadır.

İhaleye dair belgeler incelendiğinde; hizmet alımı bitiş tarihinin 29.08.2024 olduğu, bu tarihin yönetim kurulu kararı ile 30.11.2024 tarihine uzatıldığı ve bu suretle işin süresinin uzatılması şeklinde iş artışı yapıldığı tespit edilmiş olup birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan süreklilik arz eden mevzubahis hizmet alım işinde, süre uzatımı şeklinde iş artışı yapılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta; 30.07.2024 tarihli yüklenici başvurusunda, İdare tarafından kafi sayıda iş verilmemesi sebebiyle işin nakdi tamamlanma oranının %85'in altında kalma ihtimali olduğundan 30.11.2024 tarihine kadar süre uzatımı istenildiği; yükleniciye noksan iş verilmiş olması, mevcut işin uzatılmasında kamu yararı bulunması ve mevcut işin bitim tarihi ile yeni ihalenin başlama tarihi arasında işin devamlılığına tesir edecek vaziyetin olması sebeplerinden mütevellit bu başvurunun kabul edilerek yükleniciye 30.11.2024 tarihine kadar süre uzatımı verildiği ve bu suretle de iş artışı yapıldığı ifade edilmiştir. Süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan mevzubahis hizmet alımında; işin süresinin 29.08.2024 tarihinden 30.11.2024 tarihine kadar uzatılarak iş artışı yapılmış olması, yukarıda İdare tarafından belirtilmiş olan sebepler yahut herhangi bir başka sebeple mümkün olmamakla birlikte mevzuata göre bu şekildeki hizmet alımlarında, ancak işin miktarının artırılması şeklinde süreye dair bir uzatım verilmeden iş artışı yapılabilmektedir. Süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında, mevzuata uygun şekilde iş artışı gerçekleştirilmelidir.

Süreklilik arz eden ve birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında, hizmet alınacak süre işin başında belli olduğundan ve iş artışı olsa da değişmeyeceğinden, böyle alımlarda süre uzatılarak iş artışı yapılmaması gerekmektedir.

b) Hizmet Alımı Süresince Gerçekleşen Ağır Aykırılık Halleri Olmasına Rağmen İşe Ait Sözleşmenin Feshedilmemesi

Yüklenicinin hizmet sunumunda, sözleşmede ağır aykırılık olarak belirtilmiş bazı kusurlar/noksanlıklar bulunmasına rağmen, işe ait sözleşmenin feshedilmemiş olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesine istinaden tanzim edilmiş olan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Sözleşme tasarısı” başlıklı 17’nci maddesinde; İdarenin, sözleşme tasarısını bu Yönetmelik’in ekinde yer alan tip sözleşmeyi esas alarak hazırlayacağı, tip sözleşmede boş bırakılan yahut dipnota alınan hususların, işin hususiyetine ve sözleşme nevine (götürü bedel/birim fiyat) göre 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmayacak şekilde tanzim edileceği, cezalar, aykırılık halleri ve sözleşmenin feshine dair hususlarla alakalı olarak sözleşme tasarısı dışındaki diğer ihale dokümanında yapılan tanzimlerin dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda ve mezkûr Yönetmelik’in ekindeki tip sözleşmeye göre hazırlanmış olan işe ait sözleşmenin 16.1.3. maddesinde; *“Aşağıdaki tabloda yer alan ağır aykırılık hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi halinde, 4735 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (b) bendine göre protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşme feshedilir.”* ifadesi bulunmakta ve bahsedilen tabloda ise İdare tarafından belirlenmiş çok sayıda ağır aykırılık hali yer almaktadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “İdarenin sözleşmeyi feshetmesi” başlıklı 20’nci maddesinde ise; sözleşme fesih işleminin, protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların gelir kaydedilmesi suretiyle yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; sözleşmenin 16.1.3. maddesindeki tabloda ağır aykırılık olarak belirtilmiş kusurlardan/noksanlıklardan bazılarının hizmet alımı süresince gerçekleştiği, her biri protestoya lüzum kalmaksızın teminatların gelir kaydedilerek sözleşmenin feshini gerektiren bu ağır aykırılıklar ile alakalı yalnızca cezai işlem yapıldığı tespit edilmiştir. Ağır aykırılık

kapsamında yer alan yüklenici kusurları/noksanlıkları dolayısıyla teminatların gelir kaydedilerek sözleşmenin feshedilmemiş olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta; işe ait sözleşmenin 16.1.3 maddesinde ağır aykırılık olarak belirtilmiş hallerin, fesih gerektirmeyecek seviyede sözleşmenin icrasındaki hata ve yanlışlıklara dair olduğu, bu hallerinin sehven özel aykırılık olarak 16.1.2. maddesi yerine ağır aykırılık olarak 16.1.3 maddesine eklenerek sözleşmeye konulduğu, bahsedilen haller hasıl olduğunda ise hizmet alım işindeki süreklilik göz önüne alınarak yalnızca cezai işlem tatbik edilip sözleşmenin feshedilmediği ve yeni yapılan ihaleye ait sözleşmede herhangi bir aykırılık haline yer verilmeyerek hem 16.1.2. hem de 16.1.3. maddelerinin boş bırakıldığı ifade edilmiştir. Bu cevaba rağmen anılan maddede yer alan ağır aykırılık hallerine dair tabloda; online sayaç okuma yapılmaması hali, endeksin hatalı okunup fatura çıkarılması hali, arızalı sayaç ve vana değişimi yapılmaması hali, online borç ihbarnamesi dağıtımı yapılmaması hali, kaçak ve usulsüz su kullanıma olmasına dair tespit yapılmaması hali ve yüklenici tarafından değiştirilen sayaçların İdareye teslim edilmemesi hali gibi sözleşmenin feshi sebebini doğurabilecek ciddi hizmet kusurları olan pek çok aykırılık hali sayıldığından ve bu aykırılıkların gerçekleşmesi halinde 4735 sayılı Kanun'un 20'inci maddesinin (b) bendine göre protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşmenin feshedilebileceği ifadesine de ayrıca yer verildiğinden, sözleşmenin 16.1.3. maddesindeki hallerden herhangi biri gerçekleştiğinde teminatların gelir kaydedilerek sözleşmenin feshedileceği hususu sarıh olmakla beraber bu maddedeki haller gerçekleştiğinde hizmet alım işinde süreklilik gözetilerek sözleşmenin feshedilmediğinin belirtilmesi de yükleniciye yalnızca cezai işlem tatbik edilmesi hususuna herhangi bir mesnet sağlamayıp bu şekilde değerlendirildiğinde işin yarıda kesilmemesi için hiçbir işe ait sözleşmenin feshedilmemesi gerekir. Ayrıca, aynı işe dair yeni yapılan ihalede, sözleşmenin 16.1.2. ve 16.1.3. maddelerinin tamamen boş bırakılarak herhangi bir aykırılığa yer verilmemesini de; aykırılık halleri ile alakalı müphem bir vaziyete sebep olacağından doğru bir uygulama olarak kabul etmek mümkün değildir. Hizmet alım ihalesine ait sözleşmede aykırılık halleri sarıh olarak belirlenmeli, bu hallerden biri gerçekleştiğinde ise sözleşmeye uygun şekilde ceza ve/veyahut fesih işlemi tatbik edilmelidir.

Hizmet alım ihalesi tip sözleşmesinde ağır aykırılık hallerinin tanzim edildiği 16.1.3.'üncü maddede yer alan tablonun mahiyetine uygun olarak doldurulması ve bu tabloda yer alan hallerden herhangi birinin gerçekleşmesi vaziyetinde ise teminatların gelir kaydedilerek işe ait sözleşmenin feshedilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: İhale İlanı ve İdari Şartnamede Müstereken Yer Alan Hususlarda İhale İlan Tarihinden Sonra Zeyilname ile Tashih Yapılmış Olmasına Rağmen Düzeltme İlanı Yapılmadan İhaleye Devam Edilmesi

“TİSKİ Genel Müdürlüğü Tarafından Taşıt ve İş Makinesi (Operatörlü) Kiralama Hizmet Alımı İşi”ne dair 06.01.2023 tarihinde yapılmış ihale ilanında; 07.02.2023-11:00 olarak belirtilmiş ihale son teklif verme tarihi ve saatinin, sonrasında tanzim edilen zeyilname ile 17.02.2023-10:00 şeklinde değiştirildiği ancak firmaların ihaleye iştirakine tesir edebilecek mevzu bahis değişikliğe rağmen, ihaleye dair tekrar ilana (düzeltme ilanına) çıkılmamış olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “İhale ve ön yeterlik dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması” başlıklı 26’ncı maddesinin birinci fıkrasında; ilan yapıldıktan sonra ihale ve ön yeterlik dokümanında değişiklik yapılmamasının esas olduğu, değişiklik yapılması zaruri olursa, bunu gerektiren sebep ve zaruretlerin bir tutanakla tespit edilerek önceki ilanların geçersiz sayılacağı ve ihalenin yeniden aynı şekilde ilan olunacağı, maddenin devamında ise; ancak, teklif veya başvuruların hazırlanmasına tesir edebilecek maddi veya teknik hatalar veyahut eksikliklerin idarece tespit edilmesi yahut idareye yazılı olarak bildirilmesi halinde, zeyilname tanzim etmek suretiyle dokümanda değişiklik yapılabileceği, yapılan bu değişikliklere ilişkin zeyilnamenin, ihale dokümanının bir parçası olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu’na (EKAP) yükleneceği ve ihale veya son başvuru tarihinden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde, EKAP üzerinden e-imza kullanarak doküman indirenlerin tamamına bildirim ve tebligat esasları çerçevesinde gönderileceği, ancak, belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde ise ihale vetiresine devam edilebilmesinin 4734 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesine göre düzeltme ilanı yapılması ile mümkün olacağı ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “İlânın uygun olmaması” başlıklı 26’ncı maddesinde; bu Kanun’un 13’üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda bu Kanun’un 24 ve 25’inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması halinde, bu Kanun’un 13’üncü maddesine göre yirmi beş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden on beş gün diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ihale dokümanındaki teklif veya başvuruların hazırlanmasına tesir edebilecek maddi, teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi halinde, zeyilname tanzim edilerek ihale dokümanında değişiklik yapılabileceği, değişikliğe dair bu zeyilnamenin EKAP’a yükleneceği ve belirlenen maddi, teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde ise, ihaleye ancak 4734 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesine göre düzeltme ilanı yapılması suretiyle devam edilebileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; mevzubahis ihalenin hem ilanında hem de idari şartnamesinde; ihaleye son teklif verme tarihinin ve saatinin, 07.02.2023-11:00 şeklinde müştereken yer aldığı görülmüş olup ihaleye dair ilan 06.01.2023 tarihinde verilmiştir. Sonrasında, İdare tarafından yapılan tespitler üzerine; zeyilname ile içerisinde ihaleye son teklif verme tarihi ve saatinin, 17.02.2023-10:00 yapılması da dahil olmak üzere idari şartnamede bazı değişiklikler yapılmış ve bu zeyilname 07.02.2023 tarihinde EKAP’a yüklenmiştir. Zeyilname ile idari şartnamedeki ihale son teklif verme tarihi-saati 17.02.2023-10:00 olarak değiştirilse de, ihaleye ait ilanda 07.02.2023-11:00 olarak yer alan ihale son teklif verme tarihi-saati için herhangi bir işlem tesis edilmemiş ve düzeltme ilanı yapılmamıştır. Zeyilnameyle tashih edilen ve idari şartname ile ihale ilanında müştereken yer alan husus için düzeltme ilanı yapılmadan ihaleye devam edilmiş olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis hususta gereken hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

İhale dokümanı ile ihale ilanında aynen ve müştereken yer alan bir hususta zeyilnameyle tashih yapıldığında, düzeltme ilanı yapılması suretiyle ihaleye devam edilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Garanti Öngörülen Mal Alım İhalesinde Alınan Kesin Teminat Mektubu Süresinin Hesaplanan Garanti Süresini Karşılamaması

1.749.700,00 TL bedelli “Makine Parkında Bulunan Araç ve İş Makineleri İçin Lastik Alımı, Kaplaması, Tamiri ve Değişimi” mal alım ihalesinde; teknik şartnamede kaplama lastiklerle alakalı 45.000 kilometre (km) yıpranmama garantisi (ortalama katedilen mesafe hesabıyla asgari 2 yıla tekabül etmektedir) öngörülmesine rağmen, yükleniciden alınan kesin teminat mektubunun bu garantiyi süre olarak karşılamadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesinde istinaden hazırlanmış olan Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Teminatlar” başlıklı 54’üncü maddesinin

altıncı fıkrasında; kesin teminat mektuplarının süresinin, garanti süresi öngörülen alımlarda, garanti süresi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirleneceği hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmüne göre, tedarike dair garanti belirlenmiş olan mal alım ihalelerinde, yüklenicilerden, alınan mal için belirlenmiş veyahut asgari olarak hesaplanabilen garanti süresinden daha kısa süreli kesin teminat mekubu alınamayacağı anlaşılmaktadır.

İşe ait ihale belgeleri ve vasıtaların yıllık kilometre dökümleri incelendiğinde; teknik şartnamenin 3.4 maddesinde; “... *Yapılan kaplama lastiklerde en az 45 bin kilometre yıpranmama garantisi verilecektir.*” ifadesinin yer aldığı, bu garanti her ne kadar bir süreden ziyade katedilen mesafeye dair olsa da; kaplama lastikleri kullanan vasıtaların yıllık katettiği km ortalama 15.000-22.500 arasında olduğundan mütevellit 45.000 km mesafenin asgari 2 yıllık bir garanti süresine tekabül ettiği, kaplama lastiklere dair kabullerin 20.03.2024 ve 11.07.2024 tarihlerinde olmak üzere 2 defada yapıldığı, asgari 2 yıla tekabül eden 45.000 km yıpranmama garantisinin 20.03.2026 ve 11.07.2026’ya kadar devam ettiği, ancak yükleniciden alınan kesin teminat mektubunun ise 31.12.2024’e kadar muteber olduğu tespit edilmiştir. Garanti taahhüdünün yerine getirilmesinde güvence mahiyetindeki kesin teminat mektubunun, yıllık katedilen mesafe üzerinden asgari olarak hesaplanan garanti süresinden daha kısa meriyete sahip olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, yeni yapılan ihalelerde öngörülen garanti sürelerini karşılayacak süreli kesin teminat mektupları alınmaya başlandığı ifade edilmiş olsa da; yeni ihalelerdeki garanti süresi-kesin teminat mektubu süresi uyumuna dair herhangi bir belge cevapta sunulmamış, bu ihaledeki hesaplanan garanti sürelerini karşılayacak yeni bir kesin teminat alınmamış ve mevzuata aykırı hal ortadan kaldırılmamıştır. Tedarik edilen mal için doğrudan süre şeklinde yahut süre olarak hesaplanabilecek farklı şekilde bir garantinin öngörüldüğü ihalede; alınacak olan kesin teminat mektubunun süresi, öngörülen garanti süresine göre belirlenmelidir.

İhale dokümanında garanti öngörülmüş olan mal tedarikinde, bu garantiyi karşılayacak süreli kesin teminat mektubu alınması gerekmektedir.

BULGU 18: Mevzuatta Yer Alan Şart Sağlanmadan Yıllara Sari Hizmet Alımları Yapılmış Olması

“Personel Servisi Kiralanması İşi” ve “2 Adet Beton Mikseri Kiralanması İşi (Operatörlü)” hizmet alım ihalelerinin, yönetim kurulu kararı olmadan yıllara sari şekilde yapıldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri” başlıklı 67’nci maddesinde; belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile vasıta kiralama tedarikinin de içinde yer aldığı bazı hizmet tedariklerinin, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Trabzon İçmesuyu ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TİSKİ), Trabzon Büyükşehir Belediyesinin bağlı bir kuruluşu olup 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un Ek 5’inci maddesinde yer alan; “*Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.*” hükmü mucibince faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun’da belirtilen esaslar dahilinde icra etmektedir. Mezkûr Kanun’un “Yönetim Kurulunun görevleri:” başlıklı 9’uncu maddesinin (e) bendinde; Genel Müdürlükçe önerilecek satma, satın alma ve ihale işlemlerini karara bağlamak ve her bütçe yılında genel müdürlükçe yapılabilecek alım, satım ihale ve kira bedellerinin üst sınırını belirleyerek genel müdüre yetki vermek; yönetim kurulunun yetkileri arasında sayıldığından TİSKİ Genel Müdürlüğü yönetim kurulu, yıllara sari hizmet ihalesi yapılması kararı alınmasında yetki sahibi organdır.

5393 sayılı Kanun'un 67’nci maddesiyle, belediye bağlı kuruluşlarından olan su ve kanalizasyon idarelerinin gelecek yıllara sari hizmet yüklenmelerine dair olarak hususi bir tanzime yer verilmiş olup bu idarelerin yıllara sari hizmet yüklenimlerinin; 5393 sayılı Kanun’un 67’nci maddesinde sayılan hizmet yüklenimlerinden olması, iş bitiş tarihlerinin, ilk mahalli idareler seçimlerini izleyen 6 ayı geçmemesi, mevzubahis ihalelere dair yönetim kurulu kararlarının bulunması şartıyla bu madde kapsamında belirtilen işler için gelecek yıllara sari tedarik imkânı getirilmiştir.

Yapılan incelemede; yukarıda bahsedilen vasıta kiralanasına dair 2 adet hizmet alım işinin, 2560 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin (e) bendine göre genel müdüre verilmiş yetkiye

binaen genel müdür oluru ile yıllara sari şekilde tedarik edildiği ve bu alımlara dair yönetim kurulu kararı bulunmadığı tespit edilmiş olup bu hal mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, yıllara sari vasıta kiralama hizmet alımının yönetim kurulu kararına binaen yapılacağı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanun kapsamında yapılacak olan yıllara sari hizmet alımlarının, yönetim kurulu kararına istinaden ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi

Yapım işi yüklenicileri tarafından yaptırılan bütün riskler (all risk) sigortası kapsamında yer alan risk kalemlerinden bazılarına mevzuatta belirlenen sınırlardan fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve iş yerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; yüklenicinin iş yerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik veniteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı inşaat sigortası (bütün riskler); geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında sigorta poliçesinde; idarenin işveren sıfatıyla, yüklenicinin işi gerçekleştiren sıfatıyla yer alması gerektiği ve kıymetlerin sigortalanmasında bütün riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2; deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde muafiyet açısından bütün riskler için uygulanabilecek azami oranın %2 olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, 16 adet yapım işinde bütün risk sigortaları kapsamında yer alan bazı muafiyet kalemleri için %2'den fazla muafiyet oranının uygulandığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup yeni yapım işlerinde dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, bütün riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin ilgili hükmünde belirlenen sınırlar içerisinde olması gerekmektedir.

BULGU 20: Geçici ve Kesin Kabul İşlemleri Arasındaki Sürenin Teminat Süresini Aşacak Şekilde Uzun Olması

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerde işin yapım sürecinin tamamlanmasına rağmen kabul işlemlerinin yapılmadığı, bazı yapım işlerinde geçici ve kesin kabul tarihi arasındaki sürenin idari şartnamede öngörülen teminat süresinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Teminat süresi" başlıklı 42'nci maddesinde; geçici ve kesin kabul tarihi arasında geçecek sürenin teminat süresi olduğu, sözleşmesinde aksine bir hüküm yoksa teminat süresinin on iki aydan az olamayacağı belirtilmiştir.

Aynı Şartname'nin 44'üncü maddesinde kesin kabul için belirlenen tarihte yüklenicinin yazılı müracaatı üzerine, kesin kabul komisyonu oluşturularak kesin kabul işleminin yapılacağı, yüklenicinin belirlenen tarihte kesin kabul başvurusunda bulunmaması halinde idarece re'sen kesin kabul işlemlerine başlanabileceği belirlenmiştir.

Geçici ve kesin kabuller arasında yüklenici tarafından yapılması gereken sürekli bakım niteliğindeki işlerin sözleşme uyarınca yapılıp yapılmadığının kabul komisyonu tarafından incelenerek tespit edileceği ve yüklenicinin tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olduğu ve kendisine yüklenebilecek kesin kabule engel bir kusur ve eksiklik görülmediği takdirde kesin kabul tutanağının düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun sonucunda kesin kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylanması ile kesin kabul işleminin tamamlanacağı düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, yapım işlerinde ihale dokümanlarında öngörülen teminat süresinin bitiminde kesin kabul komisyonunun kurularak kesin kabul işlemlerinin tamamlanması ve tutanağın imzalanması ile kesin kabul işlemlerinin tamamlanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Kesin kabul işlemlerinin geç yapılması ise; zaman içerisinde idarece inşaatta yapılan değişiklikler, eklemeler ve kullanım sonucu oluşacak hasarlarda yüklenici kusurlarının gizlenmesine neden olabileceği için yükleniciden kaynaklı kusurların sağlıklı tespit edilememesine ve güvenilir bir kesin kabulün yapılmasına engel teşkil edeceği, süreye bağlı kesin teminatların süresinin bitmesi sonrasında tespit edilecek olası kesin kabul eksiklerinin idarece yüklenicinin nam ve hesabına yaptırılması ve bedelinin tahsilini zorlaştıracak, yüklenicinin ölümü, iflası vb. durumlarda kabul sırasında tespit edilebilecek eksik ve kusurların giderilmesinin imkansız hale gelebilmesine neden olacağı, sürecin uzamasıyla kabul aşamasında tespit edilecek eksik ve kusurlarda sorumlu kamu görevlilerinin sorumluluğunun tespitini zorlaştıracak gibi olumsuz sonuçların ortaya çıkma olasılığını oldukça güçlendirmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde, idare tarafından yapılan ihalelerden 8'inde, yapım işlerinin uygulama ve kontrol süreçlerinde görev alan personellerin sık sık değiştirilmesi sonucunda aksaklıklar yaşandığı, yapım işlerine ilişkin inşaat faaliyetlerinin tamamlanmış olmasına rağmen geçici ve dolayısıyla kesin kabul işlemlerinin yapılmadığı, ayrıca teminat sürelerinin bitiş tarihlerinin üzerinden zaman geçtikten ve yüklenicilerden alınan teminat mektuplarının geçerlilik süreleri dolduktan sonra kesin kabul işlemlerinin gecikmeli olarak yapıldığı görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bulgu doğrultusunda işlem yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, geçici ve kesin kabul işlemlerinin geciktirilmeksizin ve idarenin hak kaybına uğramasını önleyecek şekilde mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 21: İdareye Ait Tesislerin Su ve Atık Su Aboneliklerinin Bulunmaması

İdarenin içme suyu arıtma tesislerinin su ve atık su aboneliklerinin bulunmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Muafiyetler" başlıklı 21'inci maddesinde;

"a) İSKİ'nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaftır.

b) Yabancı ülkelerden getirilecek veya bağış yoluyla sağlanacak araç ve gereçler için Büyükşehir Belediyesine kanunlarla tanınan muafiyetler İSKİ için de geçerlidir.”

Denilmektedir.

İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nin “Abonelik işlemleri” başlıklı 30'uncu maddesinde; idarelerin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmak, sayaç taktırmak ve sayacı işler durumda muhafaza etmekle idareyle birlikte yükümlü olduğu, idarelerin abonesiz ve sayaçsız su kullanımını önlemek maksadıyla gerekli çalışmaları yapacağı, abonelik tesis edilirken suyun kullanım şekline ve kullanıcıya göre abone türlerinin belirlenerek sisteme giriş yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri için kullandığı taşınmazların su ve atık su aboneliklerine ilişkin herhangi bir muafiyet bulunmadığından İdarenin hizmet binaları ve tesislerinin su ve atık su aboneliklerinin yapılması gerekmektedir.

İdarenin abonelik işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdareye ait 15 içme suyu arıtma tesisinin su ve atık su aboneliklerinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, söz konusu tesislerin su ve atık su aboneliklerinin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 22: Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

İdarenin şirket personeli de dâhil olmak üzere yıllık toplam personel giderinin, en son kesinleşmiş bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın %30'unu aşmakta olduğu görülmüştür.

28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın “Personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır” başlıklı 5'inci maddesinde;

idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranında artırılması neticesi bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı ve bu oranının büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak tatbik edileceği, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi neticesinde personel giderlerinin mevzubahis oranları aşması vaziyetinde, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı ancak belirlenen oranları aşan idarelerin İçişleri Bakanlığından izin almak suretiyle şirketlerine işçi alımı yapabilecekleri hükmü yer almaktadır.

Ayrıyeten; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 03.07.2024 tarihli ve “Görüş (Personel Gider Oranı)” mevzulu görüşünde, su ve kanalizasyon idaresi gibi büyükşehir bağlı kuruluşlarının şirket personeli de dahil cari yıl toplam personel giderlerinin; idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla dair yeniden değerlendirme oranında artırılması neticesi bulunacak miktarın %30'unu geçmemesi lazım geldiği ifade edilmiştir.

Yine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 04.05.2023 tarihli ve “Personel Gider Oranı” mevzulu görüşünde; personel gider oranı hesaplamasında, şirket personeline ödenen net ücret yekûnunun esas alınması icap ettiği belirtilmiştir.

25 Kasım 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 554 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı ile yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için %58,46 oranında belirlenmiş olup 2023 yılına ait en son kesinleşmiş bütçe gelirinin bu oranda artırılması suretiyle bulunan tutarın %30'u 2024 yılı personel gider sınırı olarak esas alınmalıdır.

Yapılan incelemede;

-İdarenin en son kesinleşmiş bütçe geliri (2023 yılı): 846.442.923,54 TL

-Yeniden değerlendirme ile bulunan tutar : 1.341.273.456,64 TL

-2024 Yılı İçin Personel Gider Haddi : 402.382.036,99 TL

-2024 Yılı İdare personeli gideri (830.01) : 307.889.771,04 TL

-2024 Yılı Şirket Personeli Net Ücret Ödemesi : 216.033.235,37 TL

-2024 Yılı Yekûn Personel Gideri

: 523.923.006,41 TL

olduğu ve 2024 yılında yapılmış personel gideri yekûnu 523.923.006,41 TL'nin; en son kesinleşmiş bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılması suretiyle bulunan tutarın %30'u olan 402.382.036,99 TL'lik personel gider haddini, 121.540.969,42 TL aştığı tespit edilmiştir. Cari yılda, mezkûr Usul ve Esaslar'da yer alan sınırın üzerinde personel gideri yapılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis hususta gereken hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

İdare tarafından; personel gideri mevzuatta yer alan sınırın altına ininceye kadar şirket üzerinden yeni işçi alımı yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 23: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; "Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.", "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında; "Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur..." hükümlerine yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 249'uncu maddesinde ise; "(...) b) Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir.

Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır...” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

Yapılan incelemede, yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarece işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle yıllık izinlerin biriktiği görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu’nun 53’üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56’ncı maddesinde yıllık iznin 53’üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59’uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60’ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller

ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği’nde de, yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun’a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun’un “Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık” başlıklı 103’üncü maddesinde; 59’uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60’ıncı maddede belirtilen Yönetmelik’in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre; işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir.

Zira, Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 103’üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

İdarenin personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de İdare bünyesinde çalışan 57 işçinin toplam 3.190 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla hem mevzuata uygunluk açısından hem de İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 25: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası arasında akdedilen ve 2024-2025 yılını kapsayan Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu ile belirlenen çerçevenin dışına çıkılarak sosyal denge ödemesi kapsamına girmeyen düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde, Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ile bu belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanunu'nun “Mahalli İdarelerde Sözleşme İmzalanması” başlıklı 32'nci maddesine göre, 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere, ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediye başkanı arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilmektedir. Yine yapılacak olan bu sözleşme bu Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmamaktadır.

4688 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 3.9.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar başlıklı Dördüncü Bölümünün “*Sosyal Denge Tazminatı*” başlıklı 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında ise; “*Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.*” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece tavan tutarı aşmamak kaydıyla görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, yetkilendirilen husus dışında hükümler konulması ilgili mevzuata aykırı olacaktır.

Yukarıda belirtilen hükümlerin aksine İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası arasında imzalanan sosyal denge tazminatı ödenmesinde verilen yetkinin dışında kalan çeşitli konuların da sözleşmeye konu edildiği görülmektedir.

Bu kapsamda Sözleşmenin;

1'inci maddesinde sözleşmenin amacı olarak, işverenin, mali gücünün elverdiği ölçüde kamu görevlilerinin ekonomik durumunu geliştirmek, sosyal ve kültürel düzeylerini yükseltmek, geleceğe güvenle bakmasını temin etmek, insanca yaşamasını sağlamak, aynı işi yapan kişiler arasında ücret dengesini sağlamak, emeğin karşılığını almak, adaletli ücret dağılımını temin etmek, ekonomik ve sosyal barışı sağlamak, çalışma performansını arttırarak verimli, demokratik ve katılımcı çalışma düzenini oluşturmak gibi sözleşme kapsamına girmeyen esasların amaç olarak ifade edildiği,

7'nci maddesinde işverenin hak ve yükümlülükleri ile ilgili düzenleme yapıldığı,

8'inci maddesinde sendika ve üyelerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin düzenleme yapıldığı,

10'uncu maddesinde de sosyal haklar ve eğitim ile ilgili düzenlemeye yer verildiği, görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sosyal denge sözleşmesinin konusu memur ve sözleşmeli personele yapılacak sosyal denge tazminatı ödemesi tutarının belirlenmesi olup, sosyal denge ödemesiyle ilgili olmayan düzenlemelere sözleşmede yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 26: İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Tehlike Oluşturan Hususlarla İlgili Gerekli Önlemlerin Alınmaması

İş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından tespit edilen risk ve uygunsuzluklarla ilgili, daire başkanlıklarının tedbir alma yönünde işlem yapmadıkları görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun amacı, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kanun'un 3'üncü maddesi birinci fıkrası (ğ) bendinde *"işveren, çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları ifade eder"* denilmektedir.

Aynı Kanun'un "İşverenin Genel Yükümlülüğü" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında *"işveren çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür."* denilmekte olup, bu kapsamda işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığının izlenmesi, denetlenmesi ve uygunsuzlukların giderilmesinin sağlanması, riskli alanlarla ilgili değerlendirme yapması veya yaptırması gibi görevlere yer verilmiştir.

Bu tür denetimlerin yapılması ve uygunsuzlukların giderilmesi adına TİSKİ bünyesinde İş Sağlığı Güvenliği ve Eğitim Şube Müdürlüğü bulunmakta olup, söz konusu birimde iş sağlığı ve güvenliği uzmanları görev yapmaktadır.

29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü tarafından risk değerlendirmeleri yapılmakta, bu kapsamda hazırlanan raporlar, riskin ilgili olduğu daire başkanlığına üst yazı ile bildirilerek gerekli tedbirlerin alınması istenmektedir.

Konu ile ilgili yapılan incelemede, 2024 yılında düzenlenen risk değerlendirme raporları içerisinde yer alan riskli alanlarla ilgili sorumlu birimlerin tedbir alıp almadıkları incelenmiştir. İlgili daire başkanlıklarınca yazılan raporların çoğunluğuna herhangi bir geri dönüş yapılmamıştır.

Diğer taraftan iş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından sahada yapılan incelemelerde saha denetim raporları düzenlenmektedir. Bu raporlarda iş sağlığı ve güvenliği açısından tespit edilen uygunsuzluklara yer verilmekte olup, gereğinin yapılması için ilgili dairelere bildirim yapılmaktadır. Buna göre 2024 yılında toplam 56 adet saha denetim raporu hazırlanmış olup, bunlar ilgili daire başkanlıklarına gönderilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda çalışmalara başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, iş sağlığı ve güvenliği açısından potansiyel riskleri beraberinde getiren konular ile ilgili kurumsal düzeyde tedbirlerin alınmasına yönelik işlem yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Ticari Faaliyet Konusu Olmayan Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde Bulgu 10 "İktisadi Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İdarece, Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Çekilen Suyun Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair (Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin) Denetimin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 11 "İdarece, Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü Tarafından Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Çekilen Su Miktarının Bilinmemesi" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Maddi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümünde Bulgu 3 "Bazı Maddi Duran Varlıklara Dair Amortisman Ayırma İşleminin Hatalı Yapılmış Olması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 12 "Konutlara İlişkin Olarak Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisi Paylarının İlgili Belediyelere Aktarılmaması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Geçici ve Kesin Kabul İşlemleri Arasındaki Sürenin Teminat Süresini Aşacak Şekilde Uzun Olması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 20 "Geçici ve Kesin Kabul İşlemleri Arasındaki Sürenin Teminat Süresini Aşacak Şekilde Uzun Olması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 24 "İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Su Abonelerinden Tahsil Edilmeyen Yüksek Tutarlarda Alacak Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından bulgu konusu tam olarak yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 6 "Su Abonelerinden Tahsil Edilmeyen Yüksek Tutarlarda Alacak Bulunması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde

Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi			Bulgu 5 "Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 19 "Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Güvence Bedeli İadelerinin Hatalı Hesaplanması ve Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 10 "Güvence Bedeli İadelerinin Hatalı Hesaplanması ve Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Su ve Atık Su Tarife Tespitine İlişkin Maliyet Hesabının Yapılmaması ve Tarifelerin Maliyetlerin Altında Belirlenmesi	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 7 "Su ve Atık Su Tarife Tespitine İlişkin Maliyet Hesabının Yapılmaması ve Tarifelerin Maliyet Esasına Göre Belirlenmemesi" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp ve Kaçak Oranının Yüksek Olması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 8 "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp ve Kaçak Oranının Yüksek Olması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
Borçlu Abonelere İlişkin İşlem Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından bulgu konusu yerine getirilmediğinden; Diğer Bulgular bölümünde Bulgu 9 "Borçlu Abonelere İlişkin İşlem Yapılmaması" başlığı altında cari yılda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.